

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, katedra žurnalistiky

Petr Liška

**Obraz novináře v politickém a společenském
prostoru se zaměřením na osobu Erika Taberyho**

Bakalářská práce

Praha 2016

Autor práce: **Petr Liška**

Vedoucí práce: **Prof. MgA. David Jan Novotný**

Rok obhajoby: **2016**

Bibliografický záznam

LIŠKA, Petr. *Obraz novináře v politickém a společenském prostoru se zaměřením na osobu Erika Taberyho*. Praha, 2016. 43 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Prof. MgA. David Jan Novotný.

Anotace (abstrakt)

Cílem této práce je zanalyzovat zobrazování českých novinářů v politickém a veřejném prostoru v proměnných historických, politických a pracovních podmínkách a vyhodnocení obrazu současného šéfredaktora časopisu Respekt, Erika Taberyho. V teoretické části práce je rozebrán obraz a jeho vztah k stereotypizaci a mýtu. Je představeno povolání novináře, jeho funkce v různých společnostech a vlastnických strukturách. Obraz novináře se vztahuje k dvěma různým historicko-politickém období, k období totality a ke svobodné společnosti. Stereotyp (mýtus) o novinářích jsem posoudil ve fejetonech Karla Čapka. Praktická část se zaměřuje na utváření obrazu Erika Taberyho v průběhu deseti měsíc na základě sledování výstupů jednotlivých médií, které jeho osobu zmiňují, nebo kde se prezentuje. V rámci sebeprezentace práce zkoumá Taberyho výstupy v článcích, rozhovorech, přednášce, televizním pořadu a na sociálních sítích Facebook a Twitter. V popsání oblíbenosti novináře byly využity tištěné a elektronické deníky včetně blogů a rovněž hodnotící soudy na sociálních sítích. Závěr práce hodnotí Taberyho vztah k mýtu.

Abstract

The goal of this work is to analyse the depiction of Czech journalists in political and social area in changing historical, political and working conditions and assessing the current image of the editor in chief of Respekt, Erik Tabery. The theoretical part of the work analyzes the image and its relationship to stereotypisation and myth. The journalist occupation is introduced in its function in different societies and ownership structures. The image of journalist is explored in two different historical and political eras, in the totalitarian regimes and free society. Working with the stereotype (myth) about journalists is shown in the Karel Čapek's feuilletons. The practical part of the work focuses on creating the image of Erik Tabery and in the time-span of 10 months based on monitoring the outputs of media, which mention his person or in which he presents himself. In the framework of self-representation the thesis analyzes Tabery's outputs in articles, interviews, one public lecture, one television program and social networks Facebook and Twitter. Printed and electronic daily journals including blogs and also blogs with evaluating comments on social networks are used in describing popularity of the journalist. Final part of the work assesses Tabery's relationship to myth.

Klíčová slova

novinář, obraz, mýtus, politika, společnost

Keywords

journalist, image, myth, politics, society

Rozsah práce: 68 572 znaků včetně mezer

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...

Petr Liška

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Liška Petr

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2013

E-mail diplomantky/diplomanta:

61029583@fsv.cuni.cz

Studijní obor/typ studia:

Žurnalistika/prezenční

Předpokládaný název práce v češtině:

Obraz novináře ve veřejném a politickém prostoru – Erik Tabery

Předpokládaný název práce v angličtině:

The image of a journalist in public and politics – Erik Tabery

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: ZS 2012)

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012):

LS 2016

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

V teoretické části své práce se budu věnovat zkoumání a proměně mýtu o novináři. Porovnáám obraz ideálního novináře v beletrii a odborné literatuře s novinářem sloužícím totalitnímu režimu, vlastníkovi a novinářem svobodným. Rozliším obraz novináře podle jeho specializace.

V praktické části se poté zaměřím na profil novináře Erika Taberyho. Budu zkoumat, jaký obraz sám o sobě vytváří prostřednictvím profesní kariéry a úspěchů a prostřednictvím svého vystupování v médiích. Zanalyzuji obraz, který o něm vytvářejí média a aktéři politického prostoru.

Předpokládaný cíl práce je zjistit, do jaké míry lze splnit mýtus o ideálním novináři, jaký vliv mají na utváření obrazu novináře sami žurnalisté a jaký média a politický prostor. Nakonec zhodnotím obraz Erika Taberyho. Jaký je jeho celkový obraz a do jaké míry splňuje mýtus o ideálním novináři.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

- 1) Mýtus novináře: stručná charakteristika mýtu a jeho aplikace na povolání novináře
 - 1.1) Mýtus novináře v odborné literatuře: zanalyzování ideálního obrazu novináře v odborné literatuře
 - 1.2) Mýtus novináře v beletrii a filmu: zanalyzování ideálního obrazu novináře v beletrii a filmu
- 2) Obraz novináře v období totality: specifika novináře v totalitním režimu
 - 2.1) Novinář v období nacismu: ovlivnění obrazu novináře v období 1938-1945
 - 2.2) Novinář v období komunismu: ovlivnění obrazu novináře období 1948 – 1989
- 3) Demokracie a novinář: proměna obrazu novináře v postkomunistické společnosti
- 4) Novinář a jeho vlastník: zkoumání účinku oligarchizace médií na jejich pracovníky
- 5) Obraz novináře vzhledem k jeho zaměření: rozlišení novináře politického/kulturního/sportovního
- 6) Erik Tabery: životopis českého novináře, specializace, ocenění, politické názory
- 6) Utváření obrazu Erika Taberyho: popis metod utváření novinářského obrazu E.T.
 - 6.1) Tvorba vlastního obrazu: vliv činnosti E.T. na jeho novinářský obraz
 - 6.2) Obraz Erika Taberyho ve sledovaných médiích: utváření obrazu E.T. v sledovaných médiích a politické sféře
- 7) Erik Tabery a mýtus novináře: zhodnocení celkového obrazu E.T., porovnání s mýtem novináře

a označení nejdůležitějších faktorů utvářejícím jeho obraz

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. tituly a období, za které budou analyzovány):

Respekt

Respekt.cz

Hospodářské noviny

Lidové noviny

Česká televize

Český rozhlas

Facebook.com

Twitter.com

Tato média budu sledovat přibližně 10 měsíců od června 2015 do dubna 2016, konkrétní dobu uvedu po dokončení bakalářské práce

Postup (techniky) zpracování materiálu:

Kvalitativní a kvantitativní analýza

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Barthes Roland – Mytologie

Jedno z nejvýznamnějších Barthesových děl. Úvodní část tvoří řada krátkých úvah o dobových aspektech konzumní společnosti; druhá část je pokusem zasadit tyto texty do obecnějšího teoretického rámce.

Bednařík, Petr - Jirák, Jan - Köpplová, Barbara: Dějiny českých médií. Od počátku do současnosti. Monografie je zaměřena na výklad vývoje českých masových médií v evropském kulturním a sociálním kontextu.

Foret Martin, Lapčík Marek, Orság Petr (eds.) - Média dnes : reflexe mediality, médií a mediálních obsahů

Soubor textů ze zabývá obrazem médií mediálních sdělení s ohledem na aktuální stav informační společnosti, digitalizaci mediální sféry a rozvoj mediální gramotnosti.

Gebhart Jan / Köpplová Barbara / Kryspinová Jitka (eds.): Řízení legálního českého tisku v Protektorátu Čechy a Morava

Sborník textů zabývající se ovlivňováním oficiálního tisku nacistickou propagandou. Záznamy z tiskových porad, kde novináři dostávali pokyny od zástupců příslušných okupačních orgánů.

Halada Jan; Osvaldová Barbora - Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace Encyklopedie, která obsahuje výklad 470 hesel z oblasti tištěných médií, rozhlasu a televize, moderních masových médií a informačních technologií.

Končelík-Večeřa-Ország - Dějiny českých médií 20. Století

Kniha mapuje nejdůležitější oblasti oboru z hlediska dějin cenzury, legislativy, tisku, televize, rozhlasu a dalších médií.

Lábová Alena, Láb Filip - Soumrak fotožurnalistiky?

Dílo odhaluje stručnou historii fotografie, a manipulaci s fotografií od počátku vzniku tohoto média.

Ukazuje konkrétní kauzy a rozebírá jejich dopad. Zaobírá se fotomanipulací s politickými účely, až po klamavé retuše obličejů a těl pro titulní stránky magazínů.

Novotný, David Jan- Úvahy o mýtu

Soubor textů zkoumá mýty starozákonní, řecké, středověké, novověké a současné, tj. mýty počátku

třetího milénia. Autor popisuje pojem mýtu, všímá si těch, které se tradují v literární, v divadelní, filmové a dnes už i internetové podobě.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Obraz novináře v současném detektivním románu Severní Ameriky [rukopis] / Helena Eliášová ; vedoucí práce Jan Jirák ; oponent práce Jana Čenková

Obraz novináře v hollywoodském filmu [rukopis] / Monika Štáfová ; vedoucí práce Jan Jirák ; oponent práce Šimon Dominik

Obraz novináře v období první republiky [rukopis] / Magdalena Junová ; vedoucí práce Barbara Köpplová ; oponent práce Jiří Knapík

Datum / Podpis studenta/ky

3. 6. 2015

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na UK FSV vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ UK FSV. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU KOPIÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE DOPORUČENÉ PEDAGOGEM/PEDAGOŽKOU BUDE VEDENÍ IKSŽ POUZE BRÁT NA VĚDOMÍ, TEZE PODÁVANÉ STUDENTEM/KOU SAMOSTATNĚ BUDE PROJEDNÁVAT.

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé práce profesoru Davidu Janu Novotnému za okamžitou odezvu, trpělivý přístup a věcné poznámky. Dále bych chtěl poděkovat rodičům, známým i přátelům za projevení podpory.

Obsah

ÚVOD.....	2
<i>Poznámky ke literatuře.....</i>	<i>3</i>
<i>Poznámky k metodologii.....</i>	<i>4</i>
<i>Poznámky ke zdrojům</i>	<i>4</i>
1. OBRAZ NOVINÁŘE, CHARAKTERISTIKA MÝTU, REPREZENTACE.....	5
2. NOVINÁŘSKÁ PROFESE A JEJÍ VZTAH K VYTVÁŘENÍ OBRAZU	7
2.1 <i>Definice novinářské profese</i>	<i>7</i>
2.2 <i>Funkce žurnalistiky</i>	<i>8</i>
2.2.1 <i>Funkce žurnalistiky z hlediska historie</i>	<i>9</i>
2.2.2 <i>Funkce žurnalistiky na základě jejího postavení</i>	<i>9</i>
2.2.3 <i>Funkce žurnalistiky z hlediska typů médií a novinářů</i>	<i>10</i>
2.3 <i>Restrikce novinářské profese</i>	<i>10</i>
3. NOVINÁŘ V TOTALITNÍ SPOLEČNOSTI.....	12
3.1 <i>Omezování svobody tisku německými novináři a obraz novináře</i>	<i>13</i>
3.2 <i>Omezování svobody tisku v komunistickém československu.....</i>	<i>13</i>
3.3 <i>Obraz a mýtus novináře ve filmu beletrie a televizní tvorbě v období totality</i>	<i>14</i>
4. NOVINÁŘ V OBDOBÍ SVOBODY	16
4.1 <i>Mýtus novináře prostřednictvím filmu, beletrie a televizní tvorby</i>	<i>17</i>
4.2 <i>Karel Čapek a satirický obraz</i>	<i>19</i>
5. ERIK TABERY - ŽIVOTOPIS.....	20
6. SEBEPREZENTACE ERIKA TABERYHO.....	21
6.1 <i>Profil Erika Taberyho na Facebooku</i>	<i>21</i>
6.2 <i>Texty pro Respekt.....</i>	<i>22</i>
6.3 <i>Záznam z přednášky</i>	<i>23</i>
6.4 <i>Rozhovory</i>	<i>26</i>
6.4.1 <i>Rozhovor s Martinem Synkem.....</i>	<i>26</i>
6.4.2 <i>Rozhovor pro server Houpací osel.....</i>	<i>28</i>
6.5 <i>Diskuzní pořad</i>	<i>29</i>
6.6 <i>Komunikace na sociálních sítích</i>	<i>31</i>
6.6.1 <i>Twitterový účet.....</i>	<i>31</i>
6.6.2 <i>Facebook jako doplnění komunikace na sociálních sítích.....</i>	<i>33</i>
6.7 <i>Vyhodnocení sebeprezentace Erika Taberyho</i>	<i>35</i>
7. MEDIÁLNÍ REAKCE NA OSOBU ERIKA TABERYHO	35
7.1 <i>Lidové noviny.....</i>	<i>35</i>
7.2 <i>Blogeři na Ildnes</i>	<i>38</i>
7.3 <i>Twitter a Facebook – doplňkové hodnotící soudy</i>	<i>39</i>
7.3.1 <i>Twitter.....</i>	<i>39</i>
7.3.2 <i>Facebook</i>	<i>40</i>
7.4 <i>Vyhodnocení mediálních reakcí na osobu Erika Taberyho</i>	<i>40</i>
ZÁVĚR.....	42
SUMMARY.....	43
POUŽITÁ LITERATURA	44

Úvod

Ve svém díle *Jak se co dělá* Karel Čapek věnuje jednu kapitolu profesi novináře. Text začíná popisem toho, jak je profese představována v beletrii. „*Možná že mnoho čtenářů si podle těchto románů utvořilo značně vzrušující obraz o tom, jak vypadá redakční práce a jak se vůbec dělají noviny; snad si představují, že před každou redakcí stojí řada sportovních aut, do nichž skáčou mladí reportéři a řítí se za dobrodružstvími; že na ně čekají letadla na letištích a zločinci na místech činu; že se smí takový nadějný zpravodaj třeba jen na půl dne zatoulat, aniž dostal výpověď nebo aspoň strašně vynadáno; že by si metér dal líbit, aby mu někdo v poslední chvíli přišel s novou první stránkou ranního čísla, a tak dále.*“¹

Následně Čapek konfrontuje představy s realitou:

„*Po delších zkušenostech s různými novinami mohu prohlásit, že Dick Hubbard ani Jimmy O'Donelly obyčejně nemívají svého auta ani letadla a jejich hon za událostmi se omezuje nejčastěji na telefon a horečné listování v jiných novinách; dále že jejich největší, ale zato chronické riziko je, že budou mít s někým nepříjemnost: buď se šéfredaktorem proto, že nemají tuhle či onuhle zprávu, nebo s různými zpravidla úředními činiteli proto, že se pokoušejí z nich po telefonu vyloudit nějaké ty bližší podrobnosti.*“²

Karel Čapek se ve svém díle věnuje i dalším profesím. U každé osvětluje, že naše vnímání je nedokonalé a ovlivňované médii, kterými přenášíme o věcech určitou představu, určitý obraz. Obrazy o věcech získáváme prostřednictvím médií, včetně žurnalistiky. Novináři však kromě svých produktů jen zprostředkovaně vytvářejí obraz sami o sobě a roli vytváření představ o tomto povolání velmi často přejímají umělecká díla či názory ostatních. Kromě Čapkem zmíněné beletrie jsou to samozřejmě film, fotografie a další média spojená s obrazem. Tato práce však v rámci přijatelné délky fotografii vynechává. Věnuje se ovšem uměleckým dílům a internetové reprezentaci a sebe prezentaci.

Tato práce má za úkol sledovat obraz novináře v politickém a společenském prostoru. Prozkoumat zobrazování žurnalisty v odlišných politických a veřejných podmínkách. Definovat obecně platný obraz novináře, chápat jej jako mýtus, který se různými prostředky kultivuje či přetváří. Aby bylo možné toto téma zpracovat, je třeba si

¹ ČAPEK, Karel. *Jak se co dělá*. V Olympii 1. vyd. Praha: Olympia, 2010, 126 s. ISBN 978-80-7376-215-5. s. 9,10

² Tamtéž s. 10

stručně definovat profesi novináře, abychom pochopili, jak se od ní odvíjí vytváření obrazů a mýtů. V rámci integrity a přijatelné délky práce je také třeba některé pasáže omezit na ty nejpodstatnější postřehy. Nejen z důvodu šetrnosti, ale také proto, že odborné práce na téma novinář v beletrii a filmu existují samostatné práce, které se do problému noří hlouběji. Nejde tedy o popsání všech možných vyobrazení novináře, ale těch, které převládají dominantně určují novinářský obraz. Protože počet obrazů je velmi obsáhlý a práce se zabývá českou žurnalistikou a českým novinářem, rozhodl jsem se zúžit vnímání obrazu a mýtu novináře i v obecné rovině z hlediska geografického a na období dvou totalit (německé a komunistické) a jejich srovnání s moderní svobodnou žurnalistikou. Tato období jsem vybral z toho důvodu, že postavení novináře a jeho funkce ve společnosti, a tím i jeho veřejný obraz jsou velice odlišné a vhodné pro ukázání vlivu politické moci a společenského vývoje v utváření obrazu novináře.

Rozdíl mezi obrazem veřejným a obrazem beletristickým a filmovým rozvedu pouze na několika základních a nepřehlédnutelných dílech a srovnám je s domácí produkcí v období totalit. Film, televizní tvorbu a beletrii proberu jako jeden oddíl se svými specifiky.

Protože každý novinář si vytváří svůj unikátní obraz, zaměřím se v praktické části této práce pouze na případovou studii společenského a politického obrazu Erika Taberyho, šéfredaktora týdeníku Respekt. Pokusím se zjistit, jak se Tabery staví k mýtu novináře.

Poznámky ke zdrojům

Při zpracovávání bakalářské práce došlo k problematice vybírání a hodnocení zdrojů ze sociálních sítí. Bylo nutné zhodnotit, kolik příspěvků pro práci použít, aby nedošlo k jejímu zahlcení. Rozhodl jsem se tedy použít ty nejvýznamnější a nejtransparentnější prostředky elektronické komunikace, které jsou jasně specifikovatelné a oddělitelné. Prostudoval jsem twitterový a facebookový účet Erika Taberyho a dospěl k závěru, že první prostředek komunikace používá Tabery hojněji. Primárně jsem tedy zmínil texty z Twitteru a Facebook použil jako doplňkové médium. Vybral jsem omezený počet tweetů a facebookových příspěvků, které ukazují obraz Taberyho z několika hledisek. Zde jsem převážně vybral tweety Erika

Taberyho a několika novinářských osobností. U zdrojů tištěných, případně elektronických článků jsem však postupoval běžným způsobem. V rámci toho, že o Taberym ve sledovaném období (1. 6. 2015 – 30. 4. 2016) nebylo příliš napsáno, musel jsem seznam zdrojů rozšířit právě o zmíněná hodnocení novinářských osobností.

Poznámky k literatuře

Některé publikace z předem vytyčených tezí nebyly použity. Jedná se o publikace: *Soumrak fotožurnalistiky?* (Lábová Alena, Láb Filip), *Řízení legálního českého tisku v Protektorátu Čechy a Morava* (Gebhart Jan / Köpplová Barbara / Kryspinová Jitka (eds.)) a *Média dnes : reflexe mediality, médií a mediálních obsahů* (Foret Martin, Lapčík Marek, Orság Petr (eds.)). První z nich nebyla využita kvůli konečnému rozhodnutí nevyužít v práci fotografický materiál. Zbývající dvě publikace obsahovaly informace, které jsem již získal z jiných publikací o historii žurnalistiky a žurnalistice.

Poznámky k metodologii

Velkou otázkou u práce činila otázka, zda lze obraz o novináři pojmout čistě jako měřitelnou jednotku či jako konstituovaný obraz, který funguje sám o sobě. Nakonec jsem se rozhodl vyhodnotit obraz Erika Taberyho dvojitým způsobem. Kvalitativní obsahovou analýzou prozkoumat jeho sebereprezentaci a kvantitativní jeho oblíbenost ve sledovaném období. K dosažení výsledků ve kvalitativní analýze je využito rozhovorů, přednášek, diskuzí a Taberyho příspěvku ve sledovaném období. Pro kvantitativní analýzu jsem vybral příspěvky v tištěných a elektronických médiích, které Taberyho zmiňují, ale také příspěvky na sociálních sítích, které k Taberymu vykazují určitý hodnotící postoj. V kvantitativní analýze jsem tedy provedl výzkum „*sledující postavení jednoho tématu*“³ v agendě médií z hlediska četnosti a polarity (kladné, neutrální, záporné) příspěvků hodnotících Taberyho.

³ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. s. 102

1. Obraz, charakteristika mýtu, reprezentace

„Obraz, ten je důležitý, Obraz panovníka či panovnice, urozeného pána, ctihodného měšťana nebo důstojné měštky, který bude věčnou připomínkou. Na koni, majestátně na trůnu, zamyšleně v křesle, s drazemilovanou chodí po boku, s dětmi na klíně nebo nějak jinak. Ale především krásně. Nikdo nemusí vidět veliký podbradek, pihy na tváři, odstálé uši, zarudlé oči, křivé nohy nebo lehce neduživou postavu.“⁴

Slovo „obraz“ nese několik významů. V původním významu znamená „figurativní znázornění osoby, věci nebo události; abstrakce z čtyřrozměrného časoprostoru do dvou dimenzí plochy (resp. do tří dimenzí pohyblivých obrazů)“⁵. V této práci chápeme „obraz“ jako určitou reprezentaci skutečnosti, chceme „popsat znakovou podstatu obrazu.“⁶ Obraz tedy v této práci chápeme jako mediální reprezentaci reality. „V rámci reprezentace lze uvažovat o třech rovinách reprezentace lidí a sociálních skupin. V každé rovině je reprezentace o něco zjednodušenější, hrubší, obecnější, (snad i klišovitější) a více orientovaná na hodnotové poselství stojící v druhém plánu mediovaného textu.“⁷ Tři roviny reprezentace dělíme na typy, archetypy a stereotypy.⁸ Ve zkoumání obrazu novináře ve společnosti a politice nás ovšem zajímá hlavně stereotyp, protože zobrazuje „zjednodušenou reprezentací nějakého lidského projevu, rysu, či postoje.“⁹ Důležité je pochopit, že „stereotypy... jsou především typizovanými nositeli soudů, postojů, názorů, případně předsudků.“¹⁰ Zde nacházíme spojení mezi výrazy obraz a mýtus. Stereotypy v reprezentaci určité skupiny odrážejí určitý soubor ideologických hodnot – stereotypy jsou mýty.¹¹

Mýtus (z. ře. Mýthos = vyprávění) jako pojem se nejprve objevil v Řecku a jedná se o „fabulovaný útvar vypovídající o historii bohů, vzniku a povaze světa, člověka i jiných

4 NOVOTNÝ, David Jan. *Úvahy o mýtu*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2557-7. Str. 207

⁴ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7. s. 169

⁵ Tamtéž

⁷ BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium. ISBN 80-85947-67-6. s. 196

⁸ Tamtéž

⁹ Tamtéž

¹⁰ Tamtéž

¹¹ Tamtéž

*přírodních a sociálních realitách.*¹² Základní funkcí mýtu je zprostředkovat sociálně závazný výklad světa uvnitř dané kultury. Odráží střetávání poznávajícího subjektu a na něm nezávislými přírodními a společenskými silami. Představuje poznání ne jako proces, ale jako stav, jako soubor dosažených a kanonizovaných poznatků, a v tomto smyslu brzdí poznávací procesy, které by hrozily celistvost jeho výkladu světa narušit.¹³

Z původního významu slova mýtus ve dvacátém století vznikl jeho přenesený výraz. „*Mýtem se rozumí každý produkt poznávacího nebo interpretačního procesu, který nemíří k podstatě jevů, ale ulpívá na jejich povrchových vlastnostech, pomocí nich pak skutečnost více či méně kolektivně závazným způsobem vykládá, systematizuje a hodnotí.*“¹⁴ Roland Barthes, který se přeneseným významem mýtu zabýval, ve svém díle *Mytologie* tvrdí, že „*mýtus je promluva*“¹⁵. Promluvou ovšem Barthes nemyslí pouze orální způsob sdělení. Chápe ji v rámci sémiologie jako jakoukoli verbální či vizuální signifikativní jednotu či syntézu. Fotografie stejně jako novinový článek se mohou stát promluvou, pokud něco označují.¹⁶ Předměty samotné (v případě novináře se jedná o povolání) se mohou stát mýty, protože každý předmět může přejít ze své existence do orálního stavu, kde si ho společnost přisvojí. Barthes své tvrzení dokazuje na příkladu stromu. Přestože je stále určitou materií, přizdobujeme ji literárními příkrasami, revoltami a obrazy.¹⁷

Jaký je tedy vztah obrazu a mýtu? Obraz znamená mediální reprezentaci reality, pokud se jedná o obraz zjednodušený a stereotypní, mění se v mýtus. Pokud zobecníme reprezentaci, obraz se stává se automaticky nositelem mýtu. Ostatně jak tvrdí Roland Barthes, „*schéma se propůjčuje signifikaci mnohem snáze než kresba, imitace snáze než originál, karikatura snáze než portrét.*“¹⁸

¹²VLAŠÍN, Štěpán (ed.). *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984. s. 241

¹³*Slovník literární teorie*. s. 241

¹⁴Tamtéž s. 242

¹⁵BARTHES, Roland. *Mytologie*. 2. Vyd. v českém jazyce. Předklad Josef Fulka. Praha: Dokořán, 2011. Bod (Dokořán). ISBN 978-80-7363-359-2. s. 107

¹⁶BARTHES, Roland. *Mytologie*. 2. vyd. v českém jazyce. Překlad Josef Fulka. Praha: Dokořán, 2011. Bod (Dokořán). ISBN 978-80-7363-359-2. s. 109

¹⁷BARTHES, Roland. *Mytologie*. 2. vyd. v českém jazyce. Překlad Josef Fulka. Praha: Dokořán, 2011. Bod (Dokořán). ISBN 978-80-7363-359-2. s. 107-108

¹⁸BARTHES, Roland. *Mytologie*. 2. Vyd. v českém jazyce. Předklad Josef Fulka. Praha: Dokořán, 2011. Bod (Dokořán). ISBN 978-80-7363-359-2. s. 108

Obraz, který pozorujeme se v čase mění a proměňuje s sebou i mýtus. „*Mytologie, ať dávná či nedávná, může mít pouze historický základ, neboť mýtus je promluvou vyvolanou dějinami: nemůže se vynořit z „přirozenosti“ věci*“.¹⁹ Obraz novináře ve středověku se logicky vázal na možnosti a tvar tehdejší novinařiny, stejně jako na formu společnosti a její vývoj. „*Stereotypy (neboli mýty) jsou výrazem dominantní ideologie. Slouží k tomu, aby dodávaly vztahům a rozdělení moci ve společnosti zdání přirozenosti.*“²⁰

Obraz a mýtus jsou konstruovány určitými médii. Médii v užším slova smyslu jako písmem, promluvou atd. i v širším slova smyslu jako novinami, rozhlasem, uměleckými díly atd.

Výrazný podíl na tvorbě mýtu má umělecká tvorba. Ta profesi používá v intencích uměleckého díla.. Používá stereotypy o novinářích, případně se je snažit bořit.

2. Novinářská profese, novinář a její vztah k vytváření obrazu

Vytváření stereotypů a mýtů o novinářích vychází z několika faktorů. Z nejasně ukotvené definice žurnalistiky, její funkce ve společnosti v různých politických podmínkách, z historického vývoje žurnalistiky, restrikcí profese a jejich zaměření.

2. 1. Definice novinářské profese:

Mediální obraz, potažmo mýtus však nejenže vytváří pojetí profese novináře, ale do jisté míry ho reflektuje. Novinář v pojetí různých médií je sice logicky vždy iluzorní a zkreslený, ale jen do míry, která umožňuje identifikaci tohoto povolání. Vlastnosti a obrazy, které přičítáme různým profesím se vždy odrážejí od základního ustavení profese. Jakou má formu, cíle a co je k jeho vykonávání potřeba a co je vhodné.

¹⁹ BARTHES, Roland. *Mytologie*. 2. vyd. v českém jazyce. Překlad Josef Fulka. Praha: Dokořán, 2011. Bod (Dokořán). ISBN 978-80-7363-359-2. s. 108

²⁰ BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium. ISBN 80-85947-67-6. s. 198

Novinářské povolání není charakterizováno jednoznačně. Slovník praktické žurnalistiky novináře popisuje třemi způsoby: „1. *Tvůrčí pracovník zaměstnaný v médiích, tj. novinář z povolání, řádný člen redakce; 2. V obecnějším smyslu i externí, smluvně vázaný spolupracovník tisku, rozhlasu, televize či agentur nebo také tzv. volný novinář, který nemá žádnou smlouvu s redakcí a nabízí své materiály pouze jednorázově, přičemž bývá registrován v profesní žurnalistické organizaci, např. v syndikátu; 3. S příchodem internetu se rozvíjejí další profesní specializace, např. novinář on-line píšící v jazyce html (tj. jazyk, jímž se píše www-stránky) pro elektronická periodika (aktuálně.cz aj.)*“²¹

Mezi specifika novinářského povolání patří volně ustavené profesní standardy, nepotřeba konkrétní odborné průpravy (někdy se dokonce uvažuje o existenci „nadání na žurnalistiku“ jako zvláštní dispozici ne nepodobné uměleckému talentu.²²

2.2 Funkce žurnalistiky

Klíčovým faktem pro pochopení, jak vzniká obraz novináře na veřejnosti a v politické kultuře, je také náhled na novinářskou profesi z hlediska požadované funkce žurnalistiky.

Praktická encyklopedie žurnalistiky a mediální komunikace popisuje funkci novináře obsáhle:

„různé prameny uvádějí různé funkce, shodují se na tom, že žurnalistika má informovat (sbírat informace, třídít je), formulovat a zveřejňovat, kontrolovat, vzdělávat, socializovat, integrovat, bavit. Některé prameny uvádějí také nastolování agendy (agenda setting), tedy určování témat, o kterých média referují nebo budou referovat.“²³

Požadovanou funkci žurnalistiky (i jakéhokoli jiného povolání) lze vlastně považovat za ideální obraz dané profese. Tento ideální obraz je posléze srovnáván se skutečným

²¹ OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7. s. 130

²² BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8. s. 20

²³ OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7. s. 84

stavem profese a vytváří rozpor, který se podílí na nejednoznačnosti novinářského obrazu.

Velký a nejednoznačný rozsah funkcí vychází z několika faktorů. První je vývoj žurnalistiky v historii, s historií poté souvisí stav novinařiny v různých politických a zeměpisných podmínkách a nakonec se funkce odvíjí i od zaměření jednotlivých médií.

2.2.1 Funkce žurnalistiky z hlediska historie

Společenská funkce a vnímání žurnalistiky se proměňovaly v závislosti s dobou. Novinář v Evropě nebo Severní Americe v osmnáctém a devatenáctém století mohl občas nebýt jen prostředníkem mezi zdroji informací a sazeči, ale spisovatelem, či dokonce autorem. Tento požadavek však nevznášeli všichni novináři.²⁴

Původní záměr žurnalistiky být jen mediátorem informací se v souvislosti s literárním a vědeckým rozměrem a boji za náboženskou a politickou svobodu rozšířil a modifikoval. Vznikly různé typy žurnalistiky, zejména ty, které vyjadřují vlastní názor a přijímají oponentní pozici či na sebe berou roli **hlídacího psa**.²⁵

Historie žurnalistiky je historie procesu ustavování moderních společností, veřejné sféry a komunikace. Vždy ji doprovází boj o svobodu případně o kontrolu informovanosti veřejnosti, politického i ekonomického využívání médií a jejich osvětového potenciálu. Žurnalistika tedy vždy svádí zápas o své postavení, moc a odpovědnost ve společnosti.²⁶

2.2.2 Funkce žurnalistiky na základě jejího postavení

Různé pohledy na funkci a postavení žurnalistiky uvedl ve své knize *Čtyři teorie tisku* už v roce 1956 F. R. Siebert. Autoritářskou teorii popisuje jako historicky podmíněný stav, v němž média slouží jako prostředek pro sdělování postojů platné autority (státu,

²⁴ McQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. První české vydání. Překlad Alice Němcová Tejkalová, Roman Hájek, Marta Chromá. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3093-9. s. 30

²⁵ McQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. První české vydání. Překlad Alice Němcová Tejkalová, Roman Hájek, Marta Chromá. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3093-9. s. 30

²⁶ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6. s. 70

panovníka). Libertariánská teorie (teorie svobodného tisku) vnímá média jako instituce uspořádané tak, aby mohli říkat, co se jim zachce. Teorie společenské odpovědnosti, vytvořená Theodorem Petersonem pak aplikuje libertariánskou teorii na podmínky 20. století. Média mají svobodně a dobrovolně směřovat k ideálu společensky přínosného jednání, mají závazek ke společnosti. Sovětská komunistická teorie médií chápe média jako nástroj jednoho typu socializace, formování veřejného mínění a prostředek vzdělání a osvěty. Základní je představa, že média mají ve své podstatě třídní povahu.²⁷

Právě dvě poslední teorie se staly zásadními pro vnímání funkce a tím i vytvářením obrazu novináře.

2.2.3 Funkce žurnalistiky z hlediska typů médií a novinářů

Ne každá má možnost přímo zasahovat do morálního a politického vývoje své společnosti. Novináře můžeme dělit podle typů médií na novináře zaměstnané v tisku či novináře v audiovizuálním prostředí (rozhlas, televize, internet). Za daleko důležitější lze však považovat jejich specializaci. Novináři mohou zastávat funkci nejvyššího kontrolora v podobě investigativního novináře či zahraničního korespondent, nebo bulvárního pracovníka zaměřeného na zábavné čtení/zábavný poslech. Důležité je, co po novináři společnost vyžaduje. Sportovní novinář je daleko méně závislý na současné politické situaci, než zástupci bulvárního nebo politického tisku.

2.3 Restrikce novinářské profese

Hlídací pes demokracie, intelektuální elita, učitel, umělec jsou tedy ideálními obrazy. Proklamovaná funkce a ideální obraz se v některých profesích přímo promítají. Ideální funkce lékaře a skutečné vykonávání činnosti je téměř totožné. Léčit a uzdravovat za jakéhokoli režimu. Proti nim stojí restrikce, kterým musí čelit novinář. Politickým, redakčním, vlastnickým, ekonomickým či sociálním, časovým a nakonec (nebo nejprve) i vlastnímu svědomí.

²⁷ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6. s. 120

Politická omezení žurnalistiky se vztahují primárně na nedemokratické režimy, pracují s ním ale i demokratická zřízení. Nedemokratická zřízení mají k dispozici prostředky přímé kontroly. Pro svobodnou i totalitní společnost však platí, že v ní politici soupeří s novináři o kontrolu zpravodajských „bran“ mezi politiky a občany.²⁸ Zároveň politici vytvářejí legislativu, která moc a práva novinářů vždy do jisté míry omezuje. Ve svobodné společnosti se politici, kterým vadí agenda médií proti jejich osobě, případně jejich programu, se mohou o médiích vyjadřovat nelibým způsobem. V totalitní společnosti se těmto novinářům buď zakáže přístup do médií, případně je přísně regulován.

Důležitý faktor pro fungování redakcí tvoří také ekonomické zázemí. Síly, které redakční provoz ovlivňují, můžeme dělit do různých druhů od komerčních cílů mediálních společností přes otázky nákladů až po kariérní ambice jednotlivých novinářů.²⁹ Existuje velké množství druhů financování médií. Média mohou být financována z prodeje tiskové plochy, vysílacího času, či datového toku inzerentům, z koncesionářských poplatků, vlastní hospodářské činnosti nebo veřejných financí či nadačních prostředků a grantů.³⁰

Novináři tedy podléhají vůli svých vlastníků, kteří je využívají pro své cíle. Soukromě vlastněná média se zpravidla orientují na zisk, případně na posílení vlastních politických zájmů. Na druhé straně stojí média veřejné služby, státní média a komunitní média, která primárně slouží neekonomických zájmům jako podpoře soudržnosti společnosti, případně skupinovému zájmu.³¹ Ať už médium patří státu či jednotlivci, vždy se svému majiteli/pánovi musí zodpovídat (pokud si to vlastníci přeje). Stejně tak musí podřízený novinář poslouchat svého redakčního nadřízeného, pokud je to vyžadováno.

²⁸ McQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. První české vydání. Překlad Alice Němcová Tejkalová, Roman Hájek, Marta Chromá. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3093-9. s. 91

²⁹ McQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. První české vydání. Překlad Alice Němcová Tejkalová, Roman Hájek, Marta Chromá. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3093-9. s. 93

³⁰ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6. s. 158

³¹ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6. s. 143

I pokud se novinář nachází v benevolentní redakci pod neregulujícím vlastníkem a nehrozí, že jeho médium ztratí ekonomickou podporu svého stálého inzerenta, musí tvořit obsah, který je alespoň pro určité publikum atraktivní a srozumitelný. To vše musí dokázat v určitém časovém limitu (do uzávěrky) a svým textem/proslovem/výstupem musí pokrýt určitou vyhrazenou plochu.

Každý žurnalista se v rámci těchto omezení musí rozhodovat, jakou práci odvede a jaký mediální produkt dokáže, chce vytvořit a protlačit. Novinářská profese nabízí široký záběr, ve kterém se může novinář profilovat a uplatnit a reprezentovat svou profesi.

3. Novinář v totalitní společnosti

Vytyčené období, od roku 1939, (s výjimkou uvolněnějších období mezi koncem druhé světové války a únorovým převratem a obdobím tzv „pražského jara“) až po vypuknutí sametové revoluce v roce 1989 jsou obdobím více či méně postiženým různými druhy totalitního zřízení. Můžeme spatřovat rozdíly v technickém vývoji, intenzitě budování novinářského obrazu či stavu válečných konfliktů a společenských změn, zůstává zde však snaha o regulaci novinářského povolání a jeho ustanovení jako nástroje, který nemá škodit svému zřízení, naopak jej podporovat, případně mu alespoň „nevadit“. Práce novináře byla už od první republiky podrobena cenzuře. V následném období druhé světové války bylo navázáno na tuto tradici, později ji modifikovanou převzala totalita komunistická. Totalita proměnila oficiální funkci a roli novináře. V oficiální produkci ztratila svou roli nezávislého arbitra a „hlídacího psa demokracie“ a proměnila se v hlásnou troubu ideologie vládnoucí vrstvy. Toho bylo docilováno pomocí tajných operací a přísných ekonomických a legislativních změn. Změnila tím nutně výstupy tehdejší žurnalistiky a proměnila tak vlastní obraz novináře.

V obdobích totality existovaly samozřejmě i světlé výjimky v podobě buď novinářského odboje, samizdatu či nebyvalého projevení odvahy. Také nelze opominout uvolnění poměrů v Československu od druhé poloviny padesátých let až po příjezd vojsk Varšavské smlouvy. Široký dosah a vliv na zobrazování novináře měla však vždy vládnoucí strana/ideologie. Nelze také tvrdit, že by všichni novináři

byli vtlačeni do pozice agitátorů násilím – někteří využili režim pro osobní obohacení, případně této ideologii věřili.

3.1 Omezování svobody tisku německými okupanty a obraz novinářů

Česká protektorátní média musela pracovat ve prospěch nacistických okupantů. O tisku rozhodovaly protektorátní a okupační úřady, přičemž okupační byly protektorátním nadřazené. Konečné slovo měli vždy okupanti. Od nich přicházela iniciativa, stejně jako všechna zásadní rozhodnutí. Okupační moc adaptovala legislativu první republiky a k výkonu cenzury zneužila cenzurní praxe druhé republiky.³²

Novináři se ocitli v situaci, kdy byli vystaveni tlaku okupačních sil a museli vytvářet mediální produkty, s jejichž obsahem se většina z nich neztotožňovala.³³

„Společenskou reputaci novinářů lze v době protektorátu hodnotit obtížně. Po březnu 1939 si někteří žurnalisté svou obhajobou národa zjednali respekt. Přesto se však na úctě k profesi novináře nemohlo neodrazit všeobecné opovržení agilní novinářskou kolaborací.“³⁴

3.2 Omezování svobody tisku v komunistickém Československu

Po státním převratu se ujali komunisté moci i kontroly médií. S únorem započal razantní nástup modelu typického pro totalitní režimy. Modelu založeném na jiné společenské funkci žurnalistiky, jejich odlišných ekonomických zdrojích a na specifickém způsobu jejich řízení a kontroly. Základy okopírovali komunisté ze Sovětského svazu, využili ale i zkušenosti s cenzurou za nacistické okupace.³⁵

³² KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8. s. 89

³³ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8. s. 107

³⁴ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8. s. 107

³⁵ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8. s. 137

Podstata novinářské činnosti se opět změnila. Naplnila ji stranickost a poslání vyvolávat masový souhlas s veřejností s politikou KSČ. Cíl zachovávat politický monopol vydržel od roku 1948 až do roku 1989 s jistou výjimkou let 1968-69.³⁶

Jak má novinář vypadat bylo určeno nejen v legislativě, ale i v oficiálních sbornících. Každý legální novinář musel být členem Svazu československých novinářů.

V druhé polovině padesátých let se však tisk začínal liberalizovat. Ve veřejném životě se zvětšil prostor pro diskuzi a rozvoj kulturní scény. Vše vyvrcholilo zrušením cenury. Novináři vznesli v manifestu *Dva tisíce slov* požadavek o pokračování demokratizace.³⁷ V srpnu po obsazení Československého území vojsky Varšavské smlouvy projevila média odpor a stala se stmelující silou veřejnosti a nositelem jeho mínění.³⁸

S nástupem normalizace se však tento vývoj zvrátil. Normalizační text Poučení z krizového vývoje hodnotil práci novinářů takto:

„Kontrarevoluční úloha sdělovacích prostředků vyústila po 21. srpnu 1968 ve smršť šovinistické demagogie, která měla zabránit tomu, aby českoslovenští občané rozpoznali správnou dělicí čáru třídního boje. Tato demagogie měla současně vzbudit v naší zemi i ve světě dojem, že jde o „všenárodní vlastenecké hnutí.“³⁹

Na začátku normalizace po se novinářská profese octla pod silným mocenským tlakem, byla znovu umožněna cenzura a prováděly se plošné personální čistky. Novinářský svaz tehdy opustila přibližně třetina členů.⁴⁰

Prakticky se tak zvrátil jakýkoli společenský vývoj zpět do zaběhnutých kolejí. Vnímání novináře jako zastávce veřejného mínění a kulturní diskuze se znovu proměnilo na hlásnou troubu režimu až do konce osmdesátých let.

3.3 Obraz a mýtus novináře ve filmu, beletrii a televizní tvorbě v období totality

³⁶ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8. s. 137-138

³⁷ ŠTÍPKOVÁ, Renata a Alexandra BLODIGOVÁ. *Dějiny českého novinářství a českých novinářských spolků: výstava k dějinám českého tisku na území České republiky: Státní ústřední archiv v Praze - archivní areál Chodovec, 12. listopad - 15. prosinec 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. s. 17

³⁸ Tamtéž

³⁹ Poučení z krizového vývoje – ukázka textu I. *Ústav pro studium totalitních režimů* [online] [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/cs/pouceni-z-krizoveho-vyvoje-ukazka-textu-1>

⁴⁰ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8. s. 245-246

Obraz novináře v totalitních zřízeních odrážel postavení novináře v systému. V období Protektorátu nebyl novinář používanou oblíbenou postavou v uměleckých dílech. Později, po nástupu komunistické totality v prvních letech podléhala všechna tvorba ideologicko-politicko-kulturním požadavkům, které vynášelo politické vedení prostřednictvím Českého svazu spisovatelů, případně stanovy Československé televize a dalších nadřazených orgánů. Byl vytvořen kult novináře Júlia Fučíka. „Fučíkova „Reportáž, psaná na oprátce“ patřila ke knihám, jež komunistický režim považoval v jistém smyslu za posvátné.“⁴¹ Július Fučík byl ideálním typem „komunistického hrdiny, který se „obětoval pro lepší budoucnost lidstva.“⁴² Výjimku tvořilo období od konce padesátých let do nástupu normalizace, kdy se politický systém uvolňoval a „vedle sebe existovaly dvě roviny novináře. Na jedné straně to byl živý a využívaný obecnější stereotyp novináře.“⁴³ Jednalo se spíše karikatura novináře, drzého, sebevědomého, nespolehlivého a povrchního. Tento stereotyp patří především do filmů, které se odehrávají v jiném prostoru a času než v komunistickém Československu. Sem můžeme zařadit například komickou dvojici novinářů v *Zločinu v Šantánu*, parodii na filmy s Jamesem Bondem *Konec agenta W4C prostřednictvím psa pana Foustky* nebo v parodii na komiksy *Čtyři vraždy stačí, drahoušku* z roku 70.⁴⁴

Jasnější zrcadlo profesi novináře však nastavila beletrie. Ladislav Mňačko napsal roku 1967 román *Jak Chutná moc*. V něm zachycuje kritický pohled na roli novináře-propagandisty.⁴⁵ „Na pozadí velké umělecké metafory o kultu osobnosti vystupuje tu do popředí drobná nadčasová zmínka o napětí mezi politicky deklarovanou a různými mechanismy vynucovanou rolí žurnalistiky a jejím postupným vnitřním odmítáním tváří v tvář každodenní realitě.“⁴⁶

⁴¹ Julius Fučík (1903–1943) a jeho Reportáž, psaná na oprátce. *Ústav pro studium totalitních režimů* [online] [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/cs/julius-fucik-historicky-kontext>

⁴² Tamtéž

⁴³ KÖPPOVÁ, Barbara a Radim WOLÁK (eds.). *Česká média a česká společnost v 60. letech*. Praha: Radioservis, 2008. ISBN 978-80-86212-94-4. s. 57

⁴⁴ KÖPPOVÁ, Barbara a Radim WOLÁK (eds.). *Česká média a česká společnost v 60. letech*. Praha: Radioservis, 2008. ISBN 978-80-86212-94-4. s. 57

⁴⁵ Tamtéž s. 59

⁴⁶ Tamtéž, s. 59

Dalším významným románem je Kunderův *Žert* z roku 1969. V postavě novinářky Heleny. Práce novináře je zde vnímána jako stereotypní, neobjevná, Helena zprostředkovává život pomocí novinářských šablon.⁴⁷

V románu *Sekyra* od Ludvíka Vaculíka z roku 1968 musí hlavní hrdina novinář bojovat mezi rolí novináře-svědka a novináře-propagandisty, když z politických důvodů nemůže zveřejnit článek o sebevraždě dívky na škole. Ačkoli novinářské prostředí neplní celý obsah románu, reflektuje zrod autocenzury, která dopomáhá k tomu, aby novinář dostal vnučené roli propagandisty.⁴⁸

Ačkoli bylo období šedesátých let svobodnější v novinářské činnosti i zobrazování novináře, zůstává zde problém ideologického zabarvení novinářů.

V sedmdesátých letech se umělecká tvorba vrátila ke stereotypizaci. V normalizačních pořadech jako například už v dílu *Štvanice* v sérii *Třicet případů Majora Zemana*, nebo v *Okresu na Severu*.

V dílu *Štvanice* z roku 1968 probíhá soudní projednávání případu Plánice v desátém díle série *Vrah se skrývá v poli*. V tomto případě byli údajně zastřeleni tři komunističtí funkcionáři americkým agentem Malým. V seriálu jsou novináři vykresleni jako propagátoři verze, že šlo o akci Státní bezpečnosti a jsou vykresleni jako lidé vyvíjející nátlak na poctivé členy strany a lidé odmítající slyšet jiný názor. Kolem každého svědka v soudní síni pobíhají fotografové a televizní štáb.⁴⁹

Okres na severu pojednává o osudu vedoucího tajemníka okresního výboru Josefa Pláteníka. V něm vyhodí šéfredaktora, v situaci „paniky“ a „rozvratu“ který každý jev hodnotí jinak. Šéfredaktora také považuje za veřejného politického činitele, jehož názor je součástí politické práce.⁵⁰

4. Novinář v období svobody

Přispěním sametové revoluce roku 1989 a pádem socialistického zřízení se zásadně změnila funkce a postavení novináře a s tím i vnímání jeho obrazu. Proměna politického a ekonomického prostředí vedla ke dvěma faktorům. Ke komercializaci

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ Tamtéž s. 59-60

⁴⁹ KÖPPLOVÁ, Barbara a Radim WOLÁK (eds.). *Česká média a česká společnost v 60. letech*. Praha: Radioservis, 2008. ISBN 978-80-86212-94-4. s. 87

⁵⁰ KÖPPLOVÁ, Barbara a Radim WOLÁK (eds.). *Česká média a česká společnost v 60. letech*. Praha: Radioservis, 2008. ISBN 978-80-86212-94-4. s. 87

a demokratizaci médií. Příchod liberálně demokratického režimu s tržními vztahy znamenal přechod z autoritářského modelu řízení médií k systému, v němž média mají být institucí svobody projevu a veřejným prostorem. Zároveň ale se novinářina stala soukromým podnikáním pro zábavu.⁵¹ Dominantní ideologie se změnila z totalitní na demokratickou – změnil se způsob reprezentace novináře i mýtus a stereotyp o něm. Zatímco totalitní režim svobodného novináře pouze karikoval, případně vytvářel obraz služebníka režimu, ve svobodném období se zobrazování a vnímání profese novináře rozrůznilo.

4.1. Obraz novináře ve svobodné společnosti prostřednictvím filmu, beletrie a televizní tvorby

Konstituce obrazu novináře ve svobodném politickém a společenském prostoru se s totalitním pojetím vytváření obrazu liší ve dvou hlavních bodech. Filmy, beletrie a televizní tvorba vznikají převážně pro komerční účely, musí tedy nalákat diváky/čtenáře a tvůrci nepodléhají při tvorbě témat, postav a dějů státní kontrole. V zásadě se však novinář zobrazuje v uměleckých dílech ve dvou základních protipólech:

„Žurnalista je kulturní ikona obklopena stejně láskou jako odporem, pohrdáním i respektem, obdivem i hněvem – postava vnímaná jako hrdina i jako padouch, zachází se s ním v jednu chvíli jako s rokovou hvězdou a v druhé s plazem. Ve vztahu k málokteré profesi jsou kulturní stereotypy tak extrémní a zjevně protikladné. Také není mnoho profesí, ve kterých je představovaná realita tak odlišná od té skutečné.“⁵²

Brian McNair ve své publikaci *Journalists in film, heroes and villains* (Novináři ve filmu, hrdinové a padouši) rozděluje obraz novináře ve filmu v americkém prostředí.

⁵¹ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8. s. 368

⁵² MCNAIR, Brian. *Journalists in film: heroes and villains*. Edinburgh: Edinburgh University Press, c2010. s. 13 Originální znění: The journalist is a cultural icon surrounded by both love and loathing, resentment and respect, admiration and anger – a figure perceived as both hero and villain, treated like a rock-star at one moment and a reptile the next. In relation to few professions are cultural stereotypes so extreme and apparently opposed. Nor are there many professions in which the imagined reality is so different from the actual.

Je samozřejmě třeba podotknout, že české prostředí se od toho amerického nutně liší, nicméně svobodná společnost umožňuje přejímání a takřka neomezené sledování zahraničních filmů, čtení zahraničních knih a sledování zahraničních televizních pořadů. Navíc přechodem k západnímu modelu demokracie se stala česká společnost součástí stejné ideologie. Navíc, jak McNair podotýká, je film „ústředním médiem vytvářejícím mýtus v našich společnostech.“⁵³ Novináři hrdinové se odrážejí od normativního pojetí novináře ve společnosti, již zmíněného v předchozích kapitolách. „V zobrazování těchto hrdinů, film provádí svou mýtotvornou funkci zdramatizováním těchto normativních ideálů a jejich přeložením do populárního kulturního stylu.“⁵⁴ Vnímání polarity novinářské profese v dramatických dílech závisí také na odvětví, kterému se žurnalista ve filmu věnuje. Zatímco zahraniční a investigativní reportéři jsou považováni za dobré, bulvární pisálci, novináři vedoucí rozhovory s celebritami a paparazzi ztvárňují postavy záporné.⁵⁵ Toto rozdělení samozřejmě platí i u beletrie. Zobrazování novináře v populární kultuře spojuje ještě jeden fakt. Novinář může být vnímán jako nedokonalého jednotlivce-hrdina, případně bezejmenné, nerozlišitelné profesionálního stáda bez tváře.⁵⁶ Novinář jako jednotlivec není dokonalý. Těžce kouří, je nedbale oblečen, má problém s alkoholem a pochybnou etiku.⁵⁷ Nakonec však hrdina učiní krok k napravení svých chyb.⁵⁸ Na druhé straně stojí novinář jako člen stáda určité novinářské instituce. Novináři se zde pojmenovávají v metaforách a označeních, které vyjadřují uvěznění, pronásledování, v množném čísle se mluví o děsivé hordě, v jednotném čísle je novinář parazit, který se živí na ostatních.⁵⁹

⁵³ MCNAIR, Brian. *Journalists in film: heroes and villains*. Edinburgh: Edinburgh University Press, c2010. s. 16 Originální znění: Movies are the central myth-making media of our societies.

⁵⁴ MCNAIR, Brian. *Journalists in film: heroes and villains*. Edinburgh: Edinburgh University Press, c2010. s. 16 Originální znění: In portraying these heroes cinema performs its mythical function of dramatising those normative ideals and translating them into a popular cultural idiom.

⁵⁵ Tamtéž s. 51

⁵⁶ ISANI, Shaeda. Journalism FASP & fictional representations of journalists in popular contemporary literature. ILCEA [online], 11 | 2009 [cit. 2016-24-04]. Dostupné z: <<http://ilcea.revues.org/index251.html>>

⁵⁷ ISANI, Shaeda. Journalism FASP & fictional representations of journalists in popular contemporary literature. ILCEA [online], 11 | 2009 [cit. 2016-24-04]. Dostupné z: <<http://ilcea.revues.org/index251.html>>

⁵⁸ Tamtéž

⁵⁹ ISANI, Shaeda. Journalism FASP & fictional representations of journalists in popular contemporary literature. ILCEA [online], 11 | 2009 [cit. 2016-24-04]. Dostupné z: <<http://ilcea.revues.org/index251.html>>

4.2 Karel Čapek a satirický obraz

Výstižně rozdíl mezi novinářem jako fiktivním hrdinou a novinářem skutečným popisuje ve úvodu práce zmiňovaných, fejetonech, *Jak se co dělá* Karel Čapek. Fejetony Karla Čapka mají ukázat skutečnou práci novináře, formulují ji však s nadsázkou a humorem. Čapek tak vlastně boří stereotyp akčního hrdiny a vytváří stereotyp nový, který se ovšem odráží z jeho novinářské zkušenosti. Některá odvětví novinářství jsou zde ovšem zastaralá, vyberu tedy pouze ty, které lze vztáhnout na současné novináře.

Politická redakce:

*„Politická redakce čili krátce státníci nebo politikové jsou dvojí denominace: zahraniční a domácí. Zahraniční jsou jaksi vznešenější a elitnější, ale nejsou bráni tak vážně; nebývají obvykle zasvěceni do žádných zvláštních tajemství ani nemají vysoce důvěrných informací, ale zato se vyznačují ideovým rámcem, do něhož zasazují aktuální události dna mezinárodním fóru, k nimž pak zaujímají příznivé nebo odmítavé stanovisko. Jsou zpravidla povahy skeptické a často zdůrazňují, že nutno vyčkati, jak se věci dále vyvinou.“*⁶⁰

*Naproti tomu domácí politikové bývají bojovnější a méně rezervovaní; tykají si s velkým počtem poslanců, senátorů, ano i ministrů... Domácí politikové na rozdíl od zahraničních dosti podceňují ideové rámce a posuzují politiku spíše podle osobních a dočasných zájmů, jimiž jsou ovládáni političtí činitelové; jejich názory jsou většinou velmi drsné a politice se vyjadřují povýtce familiérně; ale jakmile vezmou péro (nebo psací stroj) do ruky, oplývají ušlechtilou a přesvědčivou moudrostí, takže každý uvědomělý čtenář si právem pomyslí, oč líp by to na světě vypadalo, kdyby se celá politika řídila těmito názory a články.“*⁶¹

⁶⁰ ČAPEK, Karel. *Jak se co dělá*. V Olympii 1. vyd. Praha: Olympia, 2010. ISBN 978-80-7376-215-5. s. 18-19

⁶¹ ČAPEK, Karel. *Jak se co dělá*. V Olympii 1. vyd. Praha: Olympia, 2010. ISBN 978-80-7376-215-5. s. 18-19

Hospodářská redakce:

„Hospodářská redakce je obyčejně nejtišším místem v novinách;... Větší vzrušení nastane jen tehdy , když hrozí velký projev ministra financí nebo jiného hospodářského kouzelníka;... Jinak žijí celkem šťastně a nerušeně ve svých cifrách; ani nedávají, jako ostatní novináři, tajemně najevo, že „do toho vidí“, že „vědí, co je za tím“ ... působí téměř uklidňujícím a solidním dojmem soukromých učenců.“⁶²

Kulturní redakce

„Kulturní redakce... není také považována za pravé a poctivé novinářství; je to spíš jen ozdoba listu a jakási rezervace individualit. Kulturní redakce sestává z literárních, hudebních, divadelních a výtvarných referentů...“⁶³

Sportovní redakce

„Športákem se obyčejně stává člověk, který opravdu kdysi náruživě provozoval dejme tomu kopanou...“

Sportovní redaktor krom své rubriky představuje v redakci element statečného optimismu, rytířství a vůbec mužných ctností.“⁶⁴

Praktická část

5. Erik Tabery – životopis

Erik Tabery se narodil roku 1977. V mládí působil ve skautském oddílu.⁶⁵ Studoval na katedře žurnalistiky na Fakultě sociálních věd University Karlovy. Předtím už tři

⁶² Tamtéž. s. 19-20

⁶³ Tamtéž. s. 20-21

⁶⁴ ČAPEK, Karel. *Jak se co dělá*. V Olympii 1. vyd. Praha: Olympia, 2010. ISBN 978-80-7376-215-5. s. 21

⁶⁵ Erik Tabery. *Skauting* [online]. [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.skaut.cz/skauting/zname-osobnosti/erik-tabery>

roky jako elév pracoval v redakci Respektu, kde se roku 2009 stal jeho šéfredaktorem.⁶⁶

Získal dvě novinářské ceny. V roce 2003 obdržel cenu Novinářská Křepelka, která se uděluje autorům do 33 let. V roce 2009 dostal cenu Ferdinanda Peroutky a o dva roky později Novinářskou cenu. Je autorem knih *Vládneme, nerušit* (získal za ni cenu Toma Stopparda, byla také nominována na cenu Magnesia Litera) a *Hledá se prezident*, která byla rovněž nominována na cenu Magnesia Litera. Podle první z nich se natočil dokumentární film, který získal cenu Trilobit. Zároveň stvořil námět k dokumentu *Tady je Šloufovo* a dokumentárního seriálu *Generace nula*.⁶⁷

6. Sebe prezentace Erika Taberyho

Erik Tabery k vytváření vlastního obrazu používá několik médií. Kromě textů v týdeníku Respekt na sebe upozorňuje na internetu a sociálních sítích. Tabery hojně využívá především prostor na Twitteru a méně také na Facebooku. Sebe prezentaci vytváří i vystupováním v televizních pořadech, přednášením a poskytováním rozhovorů.

6.1. Profil Erika Taberyho na Facebooku

Svůj facebookový profil Tabery nebuduje zcela vážně. Na svém internetovém profilu na Facebooku své náboženské názory považuje za „správné“⁶⁸ a v sekci „Podrobnosti o uživateli Erik“ píše „jsem tu“⁶⁹

Na druhou stranu ovšem zde ovšem vystavuje své dva oblíbené citáty, jeden vyřčený novinářem Ferdinandem Peroutkou a druhý Josefem Mackem z roku 1933. V nich je vyjádřena dualistická povaha žurnalistiky a důležitost odvahy ve věcech veřejných.

⁶⁶ Erik Tabery. *Respekt.cz* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/autori/erik-tabery>

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ Erik Tabery. *Facebook* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/about?section=contact-info&pnref=about>

⁶⁹ Erik Tabery. *Facebook* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/about?section=bio&pnref=about>

„Prodloužíme-li svou ruku o pero, dosáhneme daleko a způsobíme mnoho dobrého a zlého. Jde o to, chceme-li válčit na straně chuti do života, či chceme-li pomáhat v rozšiřování omrzelosti.“ Ferdinand Peroutka⁷⁰ Josef Macek 1933:

„Když oni (voliči) budou projevovat odvalu, bude se také jejich zástupce méně bát strčit ruku do strašidla. V celku tento strach zástupný prospívá politice konservativní, neboť lidé obecně mají větší strach z novot nežli z dosavadní mizerie. Chuť zkoušet novoty, `experimentovat`, je v očích mnoha lidí známkou `nebezpečného člověka`. Lidé spíš se bojí rizika činu nežli rizika nečinnosti.“⁷¹

6.2 Texty pro Respekt

Z článků a mediálních příspěvků, které Tabery tvoří pro časopis Respekt, případně jeho webovou formu, jsem vybral dva, které ukazují Taberyho hodnocení práce ostatních médií. Lze je vnímat jako precedens pro vlastní novinářskou práci Taberyho a tím i seberepresentaci.

V článku *Jak si Plesl osedlal Konvičku* na internetových stránkách týdeníku Respekt Tabery kritizuje šéfredaktora Mladé fronty DNES z populismu a šíření paniky. Zmiňuje úkol médií věcně informovat:

„„Ve společnosti ‚lepší lidí‘ je kvůli těmto názorům Martin Konvička persona non grata – islamofob, rasista, fašista, nácek, Hitler. Vyberte si nálepku, jakou chcete, dejte ji Konvičkovi na čelo a odkopněte ho na okraj společnosti, protože říká věci, které tu slyšet nechceme,“ napsal Plesl.“⁷²

„Ano, doba je pro tisk těžká. Všichni se s tím potýkáme. Nicméně lidé v médiích by neměli zapomínat na svou primární roli a tou je věcně informovat a nešířit ve

⁷⁰ Erik Tabery. *Facebook* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/about?section=bio&pnref=about>

⁷¹ Erik Tabery. *Facebook* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/about?section=bio&pnref=about>

⁷² TABERY, Erik. *Jak si Plesl osedlal Konvičku*, In: *Respekt*. [online]. 4.8. 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/komentare/jak-si-plesl-osedlal-konvicku>

společnosti paniku. Většina si to naštěstí evidentně uvědomuje, Plesl ponořil svůj list do odpudivé stoky.“⁷³

V editorialech *Nezavírat oči* Tabery píše o události znásilnění žen při silvestrovských oslavách. Média podle něj nemají zavírat oči před nechtěnými informacemi a veřejnosti sdělit pravdu. :

„Druhým momentem je fakt, že policie a některá média nechtěly zpočátku o událostech veřejně mluvit, což kritici přijímání uprchlíků okamžitě vykládali jako důkaz, že se před lidmi skrývá pravda.“⁷⁴

„Mlčení bylo chyba. Ano, taková informace dodává municí různým extremistům, kteří udělají z každého muže tmavší pleti násilníka, ale to v tuto chvíli není podstatné. Tak jako zastáncům přijímání uprchlíků vadí, že si odpůrci většinu útoků vymýšlejí, není dobré ty skutečné popírat. Veřejnost má v podobných případech vždy právo znát nezkrácenou realitu. A ve chvíli, kdy je národnost či barva pleti důležitá pro identifikaci útočníků, má se v médiích uvádět.“⁷⁵

6.3 Záznam z přednášky

V Kroměříži 26. října podal Erik Tabery přednášku o médiích nazvanou *Roztok mediální budoucnosti*. V něm se zamýšlí nad postavením novináře ve společnosti a jeho cílech. V něm nejprve zmiňuje, jak hodnotí novinářské povolání:

*„...jsem stále přesvědčen o tom, že ta profese novináře je asi jedna z nejzajímavějších, co si člověk umí představit...“*⁷⁶

Vymezuje se zde proti bulvárním médiím a řadí je mimo mediální systém. Novinařinu popisuje jako elitní systém, který by měl vykazovat určité kvality:

⁷³ Tamtéž

⁷⁴ TABERY, Erik. *Nezavírat oči*, In: *Respekt*. [online]. 9.1.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/tydenik/2016/2/nezavirat-oci>

⁷⁵ TABERY, Erik. *Nezavírat oči*, In: *Respekt*. [online]. 9.1.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/tydenik/2016/2/nezavirat-oci>

⁷⁶ *Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž* In: *Youtube* [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0?t=40>
. Kanál uživatele TEDx Talks. 00.40 – 00.47

„...význam médií a novinářů,..., spíš roste... narůstá význam médií, které... se snaží, nebo měly by ty informace ověřovat, třídit, a potom do nějaké smysluplné podoby podat tak, aby jim rozuměl ten čtenář, případně divák.“⁷⁷

„Když si vezmete největší české noviny jako třeba Mladá fronta DNES,..., nezmiňuju Blesk, to bych dal mimo média. Někam, nevím kam.“⁷⁸

Zajímavý je Taberyho postřeh k obrazu novináře jako arogantního člověka:

„Média většinou, i novináři, bývají často docela takoví arogantní a sebejistí, což mnohdy je na škodu, ale v něčem je to dobře, protože když chcete referovat o něčem podstatném, když chcete psát o lidech, kteří kradou, tunelují a tak dále, tak tam ta jistá arogance je docela potřeba.“⁷⁹

Tabery dále zdůrazňuje, že novinářství je především služba a nelze se vzdát veřejné zodpovědnosti:

Komu patří tedy odpovědnost? Když se podíváte, myslím tedy vůči komu jsou odpovědní, když se podíváte na jakoukoliv anglosaskou učebnici novinářiny, nebo nějakou knihu, která se věnuje novinářině tak vždycky, dříve, nebo později píší, že samozřejmě každý novinář musí nejdřív obstát před svým svědomím. A druhá věc – že je zodpovědný veřejnosti, čtenářům, nikoli majitelům, nikoli zadavatelům inzerce, nebo někomu jinému.⁸⁰

⁷⁷ Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž In: *Youtube* [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0?t=141>
. Kanál uživatele TEDx Talks. 02.21 – 02.53

⁷⁸ Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž In: *Youtube* [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0?t=196>
. Kanál uživatele TEDx Talks. 03.16 – 03.25

⁷⁹ Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž In: *Youtube* [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0?t=233>
. Kanál uživatele TEDx Talks. 03.53 – 04.13

⁸⁰ Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž In: *Youtube* [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0?t=585>
9. 45. - 10.11

Následně Tabery kritizuje české novinářské prostředí a zdůrazňuje význam žurnalistiky:

*Když se o tomhle bavíte v českém prostředí, tak na to úplně pozitivní reakce nenajdete. Slyšíte hned takové ty průpovídky o tom, že to je nějaký přehnaný idealismus, že prostě média jsou čistě byznys, což je pravda, ale vždycky je třeba rozdělovat dvě věci. Ten byznys, o to se stará vydavatelství, a pak je tam obsah, o ten se má starat ta redakce a ta redakce má vytvářet obsah, tak, aby byl kvalitní, zajímavý... nejde narušit, nebo se vzdát vědomí zodpovědnosti. To znamená, že vedle toho byznysu je tam nějaká služba.*⁸¹

*„Ta kvalita, nebo to, co se po nás volá, abychom byli co nejlepší, a je to správné, tak je v mnoha ohledech velice těžké ji udržet a dostat jí, nicméně stále jsem přesvědčen o tom, že je naší povinností se o to snažit v maximální míře.“*⁸²

Tabery zdůrazňuje důležitost komunikace s veřejností:

*„...si myslím, že je hodně důležité, aby média, a dělají to strašně málo v českém prostředí, aby co nejvíce komunikovala s veřejností a vysvětlovala vlastně co dělají a jak fungují. Také mimochodem, aby se ti novináři ukazovali, protože ono to může znít jako detail, ale ve chvíli máte tolik anonymních zdrojů, tak mít toho někoho, komu můžete prostě vyčinit, když udělají chybu, je docela zdravé. My, když uděláme v Respektu drobný překlep, tak těch sociálních sítích jsou to desítky, stovky reakcí, které dostáváme a dostáváme za uši a je to dobře. To znamená ta veřejnost nás nějakým způsobem kontroluje a my ji vnímáme.“*⁸³

⁸¹ Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž In: *Youtube* [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0?t=612>
. Kanál uživatele TEDx Talks. 10.11 – 10.56

⁸² Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž In: *Youtube* [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0?t=806>
. Kanál uživatele TEDx Talks. 13.26 – 13.42

⁸³ Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž In: *Youtube* [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0?t=859>
. Kanál uživatele TEDx Talks. 14.19 – 13.42

V poslední části přednášky Tabery zdůrazňuje důležitost publikovat věci hlavně ve veřejném zájmu, i kdyby to znamenalo újmu ekonomickou, protože tím novinář neztratí morální integritu:

„Dneska se média chovají v mnoha ohledech hůř, než to, co kritizují na politicích a co se jim nelíbí na populismu politiků, to znamená říkat jen to, co společnost chce. Já si myslím, že novináři a média mají být schopna a schopni, a jsem dokonce přesvědčen, že mají mít povinnost jít proti tomu veřejnému mínění a riskovat, že vás někdo vypíská, že vás nebudou číst, že možná zkrachujete, protože nejdete po tom, co chce ta veřejnost...

„... že je povinností jak redakce, tak vlastníků jít proti vlastnímu ekonomickému zájmu, pokud je to ve veřejném zájmu.

A já si myslím, že to je něco, co česká mediální scéna a česká média by měla do sebe alespoň nějakým způsobem dostat. Ono mnohdy to znamená, že ten život nemáte úplně jednoduchý, myslím tím novinářsky, ekonomicky, ale zase je tam jedna obrovská výhoda, že když se ráno podíváte do zrcadla, tak to máte docela s klidem.⁸⁴

6.4 Rozhovory

6.4.1 Rozhovor s Martinem Synkem

V rozhovoru pro Martina Synka na blogu Respekt.cz se nachází hned několik přístupů Taberyho k novinářině. Tabery připouští, že se novinářinu musel učit. Profesi novináře tedy považuje za obtížnou k zvládnutí a profesi za jejíž vykonávání může být hrdý. Tedy pokud se jedná o novináře ve svobodné společnosti.

„Poprvé jsem dveře Respektu otevřel v roce 1997, od února 1998 tam píšu a od roku 1999 jsem členem redakce. Dva roky jsem tam de facto pracoval zadarmo a stálo to za to. V té době jsem víc přijímal, než redakci dával. Učil jsem se.“⁸⁵

⁸⁴ Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž In: Youtube [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0?t=1172>
. Kanál uživatele TEDx Talks. 19.32 – 20.50

⁸⁵ SYNEK, Martin. Erik Tabery: chytrí, vzdělání a aktivní... In: Blog.Respekt.cz [online]. 2. 7. 2015 [cit. 2016-07-04]. Dostupné z: <http://synek.blog.respekt.cz/erik-tabery-chytri-vzdelani-a-aktivni-lide-jsou-zdrojem-meho-optimismu/>

„Někdy od páté třídy jsem chtěl být novinářem, ale v té době bylo jasné, že jím nebudu, protože tu byl komunistický režim.“⁸⁶

„Musím říct, že si neumím představit povolání, které bych s větší radostí a hrdostí vykonával.“⁸⁷

Přestože Tabery novinářinu vyzdvihuje, popírá, že by měl vykonávat roli morálního vzoru.

„Cítíte se jako morální vzor?“⁸⁸

„Rozhodně ne. Spíše se cítím jako vychovaný člověk a snažím se tomu dostat. Někdy to není snadné.“⁸⁹

Tabery představuje Ferdinanda Peroutku jako vzor skvělého, nezávislého, pragmatického a odvážného novináře.

:

„Prý jste velkým fanouškem Ferdinanda Peroutky. Co vás na něm fascinuje? A Jak se díváte na aféru, kterou kolem peroutky vytvořil prezident Miloš Zeman?“⁹⁰

*„Ano, Ferdinanda Peroutku jsem pro sebe objevil během studií na vysoké škole. Od první vteřiny **mě fascinovala jeho formulační schopnost, odvaha a nadčasovost jeho myšlenky.** My si totiž první republiku strašně idealizujeme, tehdejší novinářina byla v mnoha ohledech horší než ta dnešní. On čněl tak vysoko, že to výš ani nešlo. I tím, že byl nezávislý na stranách, obhajoval pragmatickou – nikoli romantickou novinářinu, nelíbilo se mu šíření pesimismu a emocí. Když jsem si pak přečetl jeho životní příběh,*

⁸⁶ SYNEK, Martin. *Erik Tabery: chytrí, vzdělání a aktivní...* In: *Respekt.cz* [online]. [cit. 2016-07-04]. Dostupné z: <http://synek.blog.respekt.cz/erik-tabery-chytri-vzdelani-a-aktivni-lide-jsou-zdrojem-meho-optimismu/>

⁸⁷ SYNEK, Martin. *Erik Tabery: chytrí, vzdělání a aktivní...* In: *Blog.Respekt.cz* [online]. 2. 7. 2015 [cit. 2016-07-04]. Dostupné z: <http://synek.blog.respekt.cz/erik-tabery-chytri-vzdelani-a-aktivni-lide-jsou-zdrojem-meho-optimismu/>

⁸⁸ Tamtéž

⁸⁹ Tamtéž

⁹⁰ Tamtéž

*objevil jsem jeho odvahu, s níž čelil nacismu i komunismu, tak jsem se stal jeho obdivovatelem.*⁹¹

6.4.2 Rozhovor pro server Houpací osel

V rozhovoru pro server Houpací osel Erik Tabery převážně vyjadřuje názor, že roste zájem o kvalitní novinářinu:

*„Je stále nemálo lidí, kteří stojí o poctivou novinářinu a hledají média, která o ni usilují. V době finanční krize, kdy spousta titulů krachovala, se Respektu zdvojnásobil prodaný náklad.*⁹²

Tabery přiznává moc sociálním sítím a komunikaci se čtenáři:

Houpací osel: „Do toho všeho navíc vstupují na scénu sociální sítě. Vnímáte jejich roli v žurnalistické profesi jako pozitivní, nebo negativní?⁹³

*To je dobrá otázka a není na ni úplně jednoduché odpovědět. Pro mě, jako šéfredaktora, se jedná o zcela unikátní možnost, jak komunikovat se čtenáři, což je v mnoha ohledech náročné, zejména časově, ale má to svůj smysl.*⁹⁴

Vyzdvihuje obousměrnou komunikaci s veřejností a sebekritický přístup médií. Odmítá populismus a lež:

*„Vždycky musíte vycházet z toho, že **vůle společnosti je správná**, protože to představuje základní kámen demokracie. Tento kámen je ale i nejslabším místem celé stavby. Proto je nutné se účastnit veřejného života a debatovat s lidmi, protože to je jediná cesta, jak se nevrátit do totality. Sázejme na lidi, ale dávejme si pozor na psychózu davu. **Základem každého z nás by měla být i sebekritika, neustále přemýšlení, jestli postupujeme správně.** Z toho hlediska nelze proti Hamplovi*

⁹¹ SYNEK, Martin. *Erik Tabery: chytrí, vzdělání a aktivní...* In: *Respekt.cz* [online]. [cit. 2016-07-04]. Dostupné z: <http://synek.blog.respekt.cz/erik-tabery-chytri-vzdelani-a-aktivni-lide-jsou-zdrojem-meho-optimismu/>

⁹² MIKEL, Jakub. Erik Tabery: Pokud chcete šířit strach... In: *Houpací osel* [online]. 9.11.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.houpaciosel.cz/2015/11/09/erik-tabery-pokud-chcete-sirit-strach-tak-se-nemusite-zabyvat-pravdou/>

⁹³ Tamtéž

⁹⁴ Tamtéž

*postavit nějaký ekvivalent, který byl na podobné, populistické úrovni. Na lež se nemá odpovídat lži.*⁹⁵

*„...Média nemají bojovat, mají přesně pojmenovat, co se děje, a doložit to. Média mají být schopná bez emocí pojmenovat realitu.*⁹⁶

Na otázku na nezávislost Respektu pod majitelem Zdeňkem Bakalou Tabery odpovídá argumentem, že píše časopis pro chytré čtenáře. Částečně se tím zbavuje odpovědnosti za nezávislost textů časopisu.

„Jak se díváte na to, když o vás mluvčí Hradu prohlašuje, že jste součástí Bakalova impéria? Obvykle se jedná o jeho stěžejní argument proti Respektu. Jak vnímáte podobné nálepkování?

*„Zcela upřímně? Mně je to úplně jedno. Snažíme se dělat nejlepší časopis, který umíme, a to je všechno. To poslední, co mě zajímá a trápí, je nálepka od mluvčího prezidenta. Současný Hrad používá strategii, kterou praktikovali už komunisté... Píšeme časopis pro chytré čtenáře, ti od nás nepotřebují vést za ručičku, sami se rozhodnou, co je zajímavá, co ne a co budou dělat.*⁹⁷

6.5 Diskuzní pořad

Fokus Václava Moravce: Lesk a bída médií:

V pořadu České televize znovu Tabery připomíná význam a ideály žurnalistiky. Znovu propaguje svobodnou a demokratickou společnost, komunikaci s veřejností. Roli médií vysvětluje jako kontrolu vládnoucích a ochranu slabých, přesně podle normativního rámce žurnalistiky v liberálních zemích.

⁹⁵ Tamtéž

⁹⁶ MIKEL, Jakub. *Erik Tabery: Pokud chcete šířit strach...* In: *Houpací osel*. [online]. [cit. 2016-07-04]. Dostupné z: <http://www.houpaciosel.cz/2015/11/09/erik-tabery-pokud-chcete-sirit-strach-tak-se-nemusite-zabyvat-pravdou/>

⁹⁷ MIKEL, Jakub. *Erik Tabery: Pokud chcete šířit strach...* In: *Houpací osel*. [online]. [cit. 2016-07-04]. Dostupné z: <http://www.houpaciosel.cz/2015/11/09/erik-tabery-pokud-chcete-sirit-strach-tak-se-nemusite-zabyvat-pravdou/>

Václav Moravec: „Konec žurnalistiky,... ano, či ne, Eriku?”

*Já myslím, že ne, pokud česká společnost zůstane svobodná, demokratická, protože svobodná, demokratická společnost bez médií prostě nemůže být. Nemůže, to je prostě protimluv. To znamená, že buď si ta společnost uvědomí, že o něco stojí, to znamená kvalitní politika, kvalitní společnost, kvalitní média a do toho všeho veřejnost má a musí vstupovat. Tady je důležité říct, že ta debata, ta komunikace je obousměrná.*⁹⁸

*My přece musíme plnit svou roli. A ta role je **informovat společnost, být nepříjemný k těm mocným a zastávat se těch slabších**, protože média takovou roli mít mají.*⁹⁹

Tabery připouští, že noviny v první řadě představují obchodní artikl, ale znovu připomíná teorii společenské odpovědnosti:

*On je to samozřejmě do značné míry byznys, ale pořád je tu společenská **odpovědnost**. Máme vlastní zákon, který nás chrání, takže pokud už ho máme, máme dostát i své odpovědnosti a zasloužit si ochranu systému.*¹⁰⁰

*„Já, naopak se snažím co mohu, chodit na debaty na sociálních sítích, snažím se odpovídat na téměř každý dotaz.”*¹⁰¹

⁹⁸ Fokus Václava Moravce: Lesk a bída médií In: *Ivysílání* [online]. 5.4.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11054978064-fokus-vaclava-moravce/216411030530004/obsah/463517-konec-zurnalistiky> 29.10 - 29.47

⁹⁹ Fokus Václava Moravce: Lesk a bída médií In: *Ivysílání* [online]. 5.4.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11054978064-fokus-vaclava-moravce/216411030530004/obsah/463517-konec-zurnalistiky> 30.30 - 30.40

¹⁰⁰ Fokus Václava Moravce: Lesk a bída médií In: *Ivysílání* [online]. 5.4.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11054978064-fokus-vaclava-moravce/216411030530004/obsah/463517-konec-zurnalistiky> 30.40 – 30.54

¹⁰¹ Fokus Václava Moravce: Lesk a bída médií In: *Ivysílání* [online]. 5.4.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11054978064-fokus-vaclava-moravce/216411030530004/obsah/463517-konec-zurnalistiky> 29.59 - 30.04

6.6 Komunikace na sociálních sítích:

6.6.1 Twitterový účet

Twitter Erika Taberyho je dvacátým nejsledovanějším z českých osobností. Sleduje jej téměř 100 tisíc lidí. Tabery ho pro komunikaci také používá velmi často.¹⁰²

V Twitterové komunikaci Tabery propaguje časopis Respekt, ale také pronáší politické a společenské glosy a debatuje s dalšími osobami. Tweety jiných uživatelů než Taberyho jsou speciálně odděleny, ostatní tweety pouze označené datem patří Eriku Taberymu. Tweety jsem dále rozdělil do několika podkategorií podle společného tématu. Specifikem komunikace Taberyho na sociálních sítích je zkratkovitost vyjadřování (daná samozřejmě omezeným prostorem pro vyjádření) a odlehčený, osobnější způsob komunikace. Zatímco texty, přednášky a rozhovory zachycují Taberyho jako seriózního novináře, který lpí na důležitosti médií, na sociálních sítích se tento obraz upravuje. Zůstávají samozřejmě příspěvky, které kritizují nedemokratické přístupy:

16. 6. 2015: „*Svoboda dostává na frak. Tolik obskurních projektů si jí dává do názvu. Teď i ten polofašista Okamura založil Svobodu a přímou demokracii.*“¹⁰³

24. 6. 2015: „*To jsou ale věci, že by se imunita neměla vztahovat na korupci? Kde to jako jsme?*“¹⁰⁴

18. 11. 2015: „*Ovčáček 2015 „Celé to byla připravená provokace.“ Rudé právo 1989 "Neštítí se využít těch nejhanebnějších provokací"*“¹⁰⁵

4. 4. 2016: „*Pokud chtějí mladší generace vidět, jak se za bolševika psalo o návštěvách sovět. soudruhů, ať si koupí Týden a čtou texty o čínské návštěvě*“¹⁰⁶

¹⁰² Twitter účty. *Follow.cz: Katalog českého Twitteru.* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.follow.cz/ucty>

¹⁰³ TABERY, Erik. [Svoboda dostává na frak...] In: *Twitter* [online]. 16 June 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/610767152874979328>

¹⁰⁴ TABERY, Erik. [To jsou ale věci...] In: *Twitter* [online]. 24 June 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/613638405314998272>

¹⁰⁵ TABERY, Erik. [Ovčáček 2015...] In: *Twitter* [online]. 18 November 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/667088374465957888>

¹⁰⁶ TABERY, Erik. [Pokud chtějí mladší...] In: *Twitter* [online]. 4 April 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/716926464734720000>

Případně Tabery chválí počiny správné. Oslavuje novináře, úkony institucí, se kterými souhlasí, čtenáře i novináře, které chválí za investigaci a zastávání se menšin. Znovu se zastává normativního ideálu novináře:

15. 9. 2015: „*U textu Unesli mě Boko Haram v Respektu, je kontak. mail pro ty, kteří chtějí pomoci. Přišlo z DieZeit, že píše hodně našich čtenářů. Dojalo*“¹⁰⁷

19.7. 2015: „*Jak zuřivý reportér Stream.cz pohnul pražským magistrátem - více v Respektu.*“¹⁰⁸

16. 11. 2015: „*Šestadvacet let života ve svobodě. To je při pohledu do naší historie neuvěřitelný úspěch. Já slavím.*“¹⁰⁹

2. 3. 2016: „*Soud rozhodl, že se Miloš Zeman musí omluvit za lež o Peroutkovi. Sice nepravomocné, ale skvělé.*“¹¹⁰

21. 3. 2016: „*@MartinReznicek Opět skvělá reportáž v Událostech, díky moc. Je dobře, že se věnuje pozornost i disidentům.*“¹¹¹

Styl vyjadřování Taberyho v tweetech se zásadně odlišuje od oficiálních přednášek, rozhovorů a jeho vlastního psaní pro Respekt. Neodpouští si zde jízlivý či ironický tón. Případně se událostem/osobnostem lehce vysmívá.

20. 4. 2016: „*Ty vlny "reakcí" jsou zábavné. Ted' mi chodí zprávy, lišící se jen mírou gramatických chyb, že vlastně nejsem Čech. Das ist unmöglich!*“¹¹²

¹⁰⁷ TABERY, Erik. [U textu Unesli mě...] In: *Twitter* [online]. 15 September 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/644036517149712384>

¹⁰⁸ TABERY, Erik. [Jak zuřivý reportér...] In: *Twitter* [online]. 19 July 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/623019986790019074>

¹⁰⁹ TABERY, Erik. [Šestadvacet let života ve...] In: *Twitter* [online]. 16 November 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/666511516439601152>

¹¹⁰ TABERY, Erik. [Soud rozhodl, že se...] In: *Twitter* [online]. 2 March 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/704980173758795776>

¹¹¹ TABERY, Erik. [Opět skvělá reportáž...] In: *Twitter* [online]. 21 March 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/712005718916931585>

¹¹² TABERY, Erik. [Ty vlny „reakcí“ jsou...] In: *Twitter* [online]. 20 April 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/722795235890356224>

21. 1. 2016: „*Stále jsme nabádáni, abychom odložili politickou korektnost. Tak já si to vyzkouším: Tomio Okamura je blb.*“¹¹³

28. 3. 2016: „*To, že ti čínští agenti ukrývají plakát s Havlem a Dalajlámou je naprosto nej. Dělají takovou reklamu českému odporu, že to je k nezaplacení*“¹¹⁴

23. 3. 2016: „*Já toho Jakeše trefil. Teď už Babiš mluví o platu sice ne Zagorové, ale Václava Moravce. Vše, jak má být.*“¹¹⁵

Od relativně vážných tweetů se Tabery dokáže posunout i k zcela nepolitickým tématům. Odkládá profesi novináře stranou a pronáší soukromé názory, soudy, sdělení. Znovu používá humor. Dokresluje to jeho obraz ironického glosátora.

31. 8. 2015: „*Řekl bych, že všichni ti prvňáčci vyrazili do školy autem. Takový provoz a tak špatní řidiči.*“¹¹⁶

24. 7. 2015: „*Tak jsem zkusil Donšajny a ono je to ještě horší než Babovřesky. Podle mě víc jak deset minut poškodí zdraví.*“¹¹⁷

7. 7. 2015: „*Zdá se mi to, nebo je teplo?*“¹¹⁸

6.6.2 Facebook jako doplnění kouminikace na sociálních sítích:

Facebookové příspěvky Taberyho jsou méně četné než ty twitterové. V mnohých případech jsou identické jako na Twitteru:

¹¹³ TABERY, Erik. [Stále jsme nabádáni...] In: *Twitter* [online]. 21 January 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/690162538198257664>

¹¹⁴ TABERY, Erik. [To, že ti čínští...] In: *Twitter* [online]. 28 March 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/714428665367552000>

¹¹⁵ TABERY, Erik. [Já toho Jakeše...] In: *Twitter* [online]. 23 March 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/712669429532909569>

¹¹⁶ TABERY, Erik. [Řekl bych, že všichni...] In: *Twitter* [online]. 31 August 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/638593553099300864>

¹¹⁷ TABERY, Erik. [Tak jsem zkusil Donšajny...] In: *Twitter* [online]. 24 July 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/624652968437137408>

¹¹⁸ TABERY, Erik. [Zdá se mi to...] In: *Twitter* [online]. 7 July 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/618516259106328576>

16. 6. 2015: „Svoboda dostává v poslední době na frak. Tolik obskurních projektů si jí dává do názvu. Teď i ten polofašista Okamura založil Svobodu a přímou demokracii.“¹¹⁹

28. 3. 2016: „To, že ti čínští agenti ukrývají plakát s Havlem a Dalajlámou je naprosto nej. Dělají takovou reklamu českému odporu, že to je k nezaplacení.“¹²⁰

Rovněž na Facebooku píše neformálnější, humorné a ironické texty:

5. 6. 2015 : „Právě jsem v písničce slyšel dvě dívky pohrdavě zpívat: *You're from the 70's, but I'm a 90's bitch. Že bych stárnul?*“¹²¹

Zajímavost tvoří Taberyho příspěvek o převedení Respektu do digitálního a zvukového formátu. Ideologie žurnalistiky jde do pozadí a Tabery naproti tomu vyzdvihuje kvalitu tvorby časopisu. Znovu zde mírně potírá mýtus, že novinář slouží především společnosti a ne ekonomickému či estetickému zájmu:

29. 6. 2015 : „**Není to investice do demokracie, ani svobody, prostě jen do dobrého čtení. Pokud jste uvažovali o předplatném, učiňte tento malý krok pro člověka a velký krok pro Respekt. Jsme na papíře, digitálu i audiu. Bez vás to nejde.**“¹²²

Nicméně i na Facebooku dává Tabery čtenářům najevo, že ho zajímají jejich názory a postřehy. Projevením zájmu a možnost spoluúčasti na chodu média tak vlastně dává čtenářům najevo, že je do jisté míry jejich hlasem, že jejich hlas je slyšet:

2. 12. 2015: „*Budu teď na facebooku trochu méně, ale nadále platí, že chci být neustále k dispozici čtenářkám a čtenářům Respektu, takže pokud vás cokoli zajímá,*

¹¹⁹ TABERY, Erik. [Svoboda dostává v...] In: *Facebook* [online]. 16. června 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/10153034312702523>

¹²⁰ TABERY, Erik. [To, že ti čínští...] In: *Facebook* [online]. 28. března 2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/10153620499492523>

¹²¹ TABERY, Erik. [Právě jsem v...] In: *Facebook* [online]. 5. června 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/10153010690522523>

¹²² TABERY, Erik. [Není to investice do...] In: *Facebook* [online]. 29. června 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/1015306683012523>

*máte výhrady, náměty či něco k obsahu, pište mi do zpráv, které se mi ukáží, i když nebudu na facebooku. Jsem tu pro vás a díky.*¹²³

6.7 Vyhodnocení sebeprezentace Erika Taberyho:

Šéfredaktor Respektu se snaží dostát ideálu svobodného novináře, který se zastává slabých a kontroluje mocné. Zároveň dává čtenářům najevo, že ho jejich hlas zajímá. Rozdíl činí jeho sebeprezentace oficiálních prosloveh, přednáškách a rozhovorech na jedné straně a komunikace na sociálních sítích na straně druhé. V prvním případě se Tabery chová převážně seriózně, v druhém sice také vznáší seriózní požadavky, daleko častěji je však obaluje vrstvou ironie a humoru a ubírá jim tím na vážnosti. Tabery zde působí lehkomyšlněji, a jeho textová zkratka může někdy působit až arogantně.

Zajímavé působí i jeho občasné příspěvky a sdělení, ve kterých normativní povahu novinářiny odkládá stranou a obhajuje místo ní kvalitní žurnalistiku. Takových příspěvků je však velmi málo.

7. Mediální reakce na osobu Erika Taberyho

Ve sledovaném období od 1. června 2015 do 30. dubna 2016 z celostátních deníku je zmíněn Erik Tabery pouze pětkrát. Jednu zmínku ovšem činí upoutávka v Hospodářských novinách na pořad v DVTV a není tedy hodnocením. Zajímavé je, že všechny ostatní zmínky o Taberym se nacházejí v Lidových novinách.

V internetových denících náležejícím celostátním médiím je Tabery zmiňován celkem pětkrát. Z toho čtyřikrát v médiu Idnes.cz a jednou v Ihned.cz. V případě internetového periodika Hospodářských novin se ovšem jedná o rozhovor, takže je z hodnocení vyřazen. Stejně tak je vyřazena zpráva, kterou napsal Martin Shabu. Nenachází se v ní hodnocení, pouze konstatování faktů. Na Idnesu Taberyho jméno zmiňují pouze blogeři.

¹²³ TABERY, Erik. [Budu teď na...] In: *Facebook* [online]. 2. prosince 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/10153364809502523>

7.1. Lidové noviny

První odkaz ve sledovaném období je z 17. 8. 2015 v rubrice POSLEDNÍ SLOVO. Ondřej Neff projevuje své zklamání nad postupem Respektu a Erika Taberyho v kauze Zdeňka Bakaly a jeho prodání společnosti RPG byty mezinárodní společnosti Round Hill Capital. Text Ondřeje Neffa lze považovat za nejkritičtější a nejpříznačnější pro vytváření mediálního obrazu Taberyho. „*Tento list si vždy zakládal na tom, že hájí sociálně slabší a proti rozežranosti moci útočil ještě v dobách, kdy byl samizdatový StB pronásledovaný Informační servis.*“¹²⁴

A pokračuje:

„*Zdeněk Bakala za svoji proľhanost a věrolomnost mediální výprask zaslouží – a od koho jiného než v první řadě právě od Respektu?*“¹²⁵

Následně Neff vyjadřuje své zklamání:

„*Téma se objevilo v noticce na straně 8 a na straně 14 je zveřejněn neslaný nemastný článek o drsné podstatě kapitalismu a o tom, že zahraniční partneři postavili Bakalu před hotovou věc. Přitom spoluautor článku šéfredaktor Respektu Erik Tabery zveřejnil v dubnu esej o médiích v éře Andreje Babiše. Přimlouvá se v něm za věcnost, důkladnost a bezohlednou pravdivost investigativní žurnalistiky. Mediální scénu zde halí do stínu karatelsky vztyčeného ukazováku. Týdeník Respekt zde stojí co etalon žurnalistické mravnosti.*

Jenom když jde o pana majitele, musí se nasadit glazé rukavička. Mají to ti majitelé patentu na mravnost těžké. Jsou sledováni a hodnoceni přísnějším okem než ti prostí jedinci, kteří nehřímají z kazatelen.¹²⁶

„*Ale lidské – a právě ty drobné podlosti a trapnosti obraz moralistův zlidšťují. Zaplat' pánbu za to.*“¹²⁷

¹²⁴ NEFF, Ondřej. Těžkosti moralistů, In: *Lidové noviny*, Praha: Mafra a. s. 17. 8. 2015, roč 27., (17. 8. 2015) s. 20

¹²⁵ NEFF, Ondřej. Těžkosti moralistů, In: *Lidové noviny*, Praha: Mafra a. s. 17. 8. 2015, roč 27., (17. 8. 2015) s. 20

¹²⁶ NEFF, Ondřej. Těžkosti moralistů. In: *Lidové noviny*. Mafra a. s., roč 26., (17. 8. 2015), s. 20. ISSN 0862-5921.

¹²⁷ Tamtéž

Druhý odkaz na Erika Taberyho tvoří článek od Petra Zídka z 27. ledna 2016 nazvaný *Smutné výročí*. Článek pojednává o rok starém projevu prezidenta Miloše Zemana na konferenci k výročí osvobození vyhlazovacího Tábora Osvětim, na kterém prezident republiky prohlásil, že novinář Ferdinand Peroutka napsal článek s názvem *Hitler je Gentleman*. Autor zmiňuje, že žaloba podaná na prezidenta se mine účinkem a rozsudek nevyzní tak, jak si ho představuje Erik Tabery. Zde autor vykresluje Taberyho představu o vyřešení kauzy za krátkozrakou a vysněnou.

„Soud, jehož jednání je nařízeno na počátek března, jistě nebude probíhat tak, jak si v Respektu představuje Erik Tabery, tedy že položí otázku: „Můžete doložit tvrzení, že Peroutka napsal článek s titulkem Hitler je gentleman? - Ne? Tak se musíte omluvit.“ Bude jistě celou věc posuzovat komplexně a v souvislostech, žalovaná strana jistě sežene nějaké „odborníky“, kteří budou na základě dezinterpretace jiných Peroutkových článků dovozovat, že skutečně „selhal“.“¹²⁸

Poslední článek Lidových novin zmiňující Erika Taberyho se jmenuje *Chrání Facebook demokracii?* a pochází z 8. února 2016. Jan Klesla pochybuje o roli Taberyho jako arogantního „veřejného intelektuála“ a odsuzuje ho jako autora, který předpojatě demonizuje technologie.

*„Je možné napsat čtyřstránkovou esej o Facebooku a ani jednou nezmínit slovo reklama?... Umění nemožného předvedl v minulém čísle časopisu Respekt jeho šéfredaktor Erik Tabery, který se k tomu skromně podepsal rovnou na obálku jím řízeného týdeníku. Co je ale mnohem horší – předvedl krystalickou ukázkou chyby „veřejných intelektuálů“, pro které je kyberprostor něčím novým, nepochopitelným a těžko uchopitelným, stejně jako pro velkou část jejich čtenářů. A když něco nechápu, tak se toho hezky česky bojím a raději tím straším.“*¹²⁹

Skuteční analytici a intelektuálové v západních médiích se nesnižují ke strašení technologiemi, ale zabývají se tím, jak s jejich pomocí překonat palčivé problémy

¹²⁸ ZÍDEK, Petr. Smutné výročí. In: *Lidové noviny*. Mafra a. s., roč. 27, (27. 1. 2016), s. 10. ISSN 0862-5921.

¹²⁹ KLESLA, Jan. Chrání Facebook demokracii?. In: *Lidové noviny*. Mafra a. s., roč. 27, (8. 2. 2016), s. 10. ISSN 0862-5921.

dneška. Především mimořádně rostoucí majetkovou a příjmovou nerovnost, která je největší v historii lidstva a plíživé se začíná projevat i u nás.¹³⁰

„Nad tím by měli uvažovat čeští intelektuálové **namísto cenzurních snah o vytváření „lepších“ algoritmů nebo arogantní snahy „vychovávat lidi“**. Facebook není ďábelský „zesilovač frustrací“, ale naopak může pomoci s jejich překonáním. Stačí mu alespoň trochu rozumět.“¹³¹

7.2 Blogeři na Idnesu

O Taberym se ve sledovaném období zmiňují 4 blogeři. První z nich, Jan Zapletal hovoří o novináři v souvislosti s kauzou Petry Nečasové (v článku ještě Nagyové). Ve svém blogu kritizuje soudkyni Královou za údajné popření vlastního rozsudku a udělení Janě Nečasové roční podmínku. V blogu chválí Taberyho za reakci na tuto kauzu.

„Zaráží mě, že až na několik výjimek mezi novináři (Martin Fendrych, **Erik Tabery**) nebylo toto skandální rozhodnutí ostře glosováno a téměř nikdo z novinářské obce si nepoložil otázku: Nezbláznila se soudkyně Králová? Nepokusil se ji někdo ovlivnit a „motivovat“?!“¹³²

Druhý blog napsal 8. 6. Jan Petrus a nazval *HDP poroste s důvěrou*. Chválí Taberyho za politický vhled.

„Pokud jste ještě nečetli článek Erika Taberyho *Vláda národní prázdnoty*, přestaňte teď číst můj blog a přečtěte si jej. **Tolik trefných postřehů o současné politice se najednou jen tak nevidí.**“¹³³

Předposlední blog *Polopaticky o uzeném mase a muslimech pro Přemysla Sobotku* ve sledovaném období opět pochází od Jana Petrusa. Kritizuje v něm rétoriku poslance ODS Přemysla Sobotky, který podle Petrusa nelogicky spojuje zprávu Mezinárodní organizace pro výzkum rakoviny o červeném a zpracovaném mase a imigraci z Blízkého východu. V článku však Taberyho zmiňuje jen okrajově. „*Toto vyjádření*

¹³⁰ KLESLA, Jan. Chrání Facebook demokracii? In: *Lidové noviny*. Mafra a. s., roč. 27., (8. 2. 2016) s. 10. ISSN 0862-5921.

¹³¹ Tamtéž

¹³² ZAPLETAL, Jan. Kdo tlačí na soudkyni Královou v kauze „Nagyová“?! In: *Idnes.cz*. [online]. 3. 6. 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://zapletaljan.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=464558>

¹³³ PETRUS, Jan. HDP poroste s důvěrou. In: *Idnes.cz* [online]. 8. 6. 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://petrus.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=465045>

kopíruje a doplňuje podobnou rétoriku ze strany členů strany ODS v poslední době. Zarážející na tom všem je, jak v tomto komentáři podotýká Erik Tabery, že si tím ODS pravděpodobně proti sobě popouzí vlastní voliče.“¹³⁴

*„Je na čase změnit tento elementární cyklus, který jenom reprodukuje sám sebe, jakkoli to zní jako prázdná fráze. Nakonec i Erik Tabery vyzývá k důvěře v instituce, což jsou víceméně imateriální uskupení, které drží pohromadě společná idea (a ne např. konkrétní lidé, i když i ti jsou v konečném důsledku také důležité).“*¹³⁵

Poslední blog *Kdy už přestanete lhát a vkládat nám do úst vaše nesmysly?* Pochází od Jitky Příkrylové. Jedná se o komentář k tématu uprchlické krize. V něm Příkrylová vyjadřuje svůj záporný vztah k muslimům a kritizuje Taberyho za názor opačný.

*„Neomarxistické vítačské duše jako Erik Tabery i další se tak rádi ohánějí Karlem Čapkem. Proč ne. Co nějaká citace, třeba z Válka s mloky.“*¹³⁶

7.3 Twitter a Facebook – doplňkové hodnotící soudy

7.3.1 Twitter:

Michael Romancov 10. 8. 2015

*„Krásný rozbor pojmu sluníčkář od @etabery v novém čísle @RESPEKT_CZ“*¹³⁷

Petr Kamberský 10. 8. 2015

*„Nejtvrdší koment k Bakalovi napsal @RESPEKT_CZ "nájemníci měli dostat šanci byty odkoupit" @etabery @okundra Sice nesouhlasím, ale tleskám.“*¹³⁸

Konverzace 23. 11. 2015:

Michael Romancov : *„Vynikající @etabery v dnešním @RESPEKT_CZ "Prezident, který toleruje extremisty, je sám objektivně extremistou.“*¹³⁹

¹³⁴ PETRUS, Jan. Polopaticky o uzeném mase a muslimech pro Přemysla Sobotku. In: *Idnes.cz* [online]. 28. 10. 2015 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://petrus.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=481878>

¹³⁵ Tamtéž

¹³⁶ PŘÍKRYLOVÁ, Jitka. Kdy už přestanete lhát a vkládat nám do úst vaše nesmysly? In: *Idnes.cz* [online]. 8. 2. 2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://prikrylova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=494475>

¹³⁷ ROMANCOV, Michael. [Krásný rozbor pojmu...] In: *Twitter* [online]. 10 August 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/MichaelRomancov/status/630642789433376768>

¹³⁸ KAMBERSKÝ, Petr. [Největší koment k Bakalovi...] In: *Twitter* [online]. 10 August 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/Kamberak/status/630682639167569920>

¹³⁹ ROMANCOV, Michael. [Vynikající @etabery...] In: *Twitter* [online]. 23 November 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/MichaelRomancov/status/668800857694146561>

Martin C. Putna: „@etabery @hrudka @MichaelRomancov @RESPEKT_CZ Je milé, že se shodujeme - a je smutné, na čem se shodujeme.“¹⁴⁰

7.3.2 Facebook:

10. 7. : Jiří Doležal:

„Erik Tabery prokázal, že ani šéfredaktor Respektu neumí pracovat se zdroji. Meje mi prdel v úvodníku, nařiká, že "sluníčkáře" nikdo nedefinoval, a zjevně mu ušla moje tři roky stará šestistrana "Sluníčkoví človíčkové", kde jsem celý fenomén definoval, popsal a rozebral. Takže, Eriku: Lépe hledejte v Reflexu, dozvíte se tam mnoho zajímavých věcí, které pak budete moci napsat do Respektu!“¹⁴¹

7. 4 Vyhodnocení mediálních reakcí na osobu Erika Taberyho:

K Eriku Taberymu se ve sledovaném období vyjádřilo celkem 12 příspěvků.. Čtyři z nich se k Taberymu staví negativně. Ondřej Neff mu vyčítá pokrytectví, a strach zkritizovat majitele svého média, Jan Klesa napadá Taberyho roli veřejného intelektuála a viní ho ze strachu před věcmi, kterým nerozumí a z arogance. Jitce Příkrylové vadí Taberyho postoje k uprchlické krizi a viní šéfredaktora Respektu ze lži a marxismu. Novinář Jiří Doležal Taberyho kritizuje za údajnou nedostatečnou rešerši a tím selhání v pozici šéfredaktora.

Naopak pochvalu za editorial o sluníčkářích dostal Tabery od novináře Michaela Romancova. Od Romancova získal kredit ještě jednou, když označil prezidenta tolerujícího extremismus také za extrémistu. K stejné pochvale se přidává Martin C. Putna. Petr Kamberský vyzdvihuje Taberyho za napsání článku proti majiteli Respektu. Nakonec Taberyho kladně hodnotí i blogger Jan Petrus, který oceňuje Taberyho vhlad do české politiky.

¹⁴⁰ PUTNA, Martin C. [Je milé, že se...] In: *Twitter* [online]. 23 November 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/mcputna/status/668856639055863808>

¹⁴¹ DOLEŽAL, Jiří. [Erik Tabery prokázal...] In: *Facebook* [online]. 10. srpna 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/jiri.x.dolezal/posts/10206220627888223>

Ne všechny zbylé články jsou čistě neutrální. Převážně pozitivní ohlasy na Taberyho mají ještě jednou Jan Petrus v článku *HDP poroste s důvěrou*, který používá Taberyho komentář k dospění ke stejnému závěru. Blogger Jan Zapletal Taberyho zařazuje mezi několik málo novinářů, kteří ostře glosovali případ Jany Nagyové, vnímá Taberyho pozitivně.

V článku Smutné výročí naopak autor zmiňuje Taberyho naivitu v chápání soudu s Milošem Zemanem. Dal by se tedy hodnotit jako mírně negativní.

Celkově tedy je sedm příspěvků, které Taberyho hodnotí kladně nebo mírně kladně, a pět, které hodnotí novináře záporně či mírně záporně.

Závěr

Z dostupných zdrojů jsem zjistil, že obraz novináře jako profese se vždy podmiňuje politické situaci, protože novinář (potažmo média) zastávají v každé politické a společenské situaci svoje místo. Novináře máme tendenci zobrazovat stereotypně a bipolárně. Totalitní společnost podporuje dva opačné mýty. Mýtus buržoazního novináře, který se považuje za nepřítele režimu a mýtus poslušného sluhy a propagátora totalitní ideologie. Na druhé straně existuje obraz novináře ve svobodné společnosti. Znovu se dělí bipolárně – hrdiny však tvoří převážně jednotlivci, ochránci veřejného zájmu a novináři-padouši pracující jako mocenská instituce, případně její nástroj.

Obsahová analýza textů Erika Taberyho a textů zmiňující jeho jméno objevila, že stereotypy lze rozbít vlastní komunikací skrze nová média a častou komunikací s občany. Ve vlastní propagaci podporuje Tabery obraz novináře, který by měl sloužit veřejnému zájmu, komunikovat s občany, kritizovat mocné a zastávat se slabších. Tabery zdůrazňuje, že kvalitní média patří k demokracii. Svým vystupováním na různých platformách ovšem šéfredaktor Respektu vytváří dva různé obrazy. Obraz vychovaného, kultivovaného agitátora na straně jedné a obraz nevybíravého ironického glosátora na straně druhé. Nečiní ovšem ze sebe mýtického hrdinu a prozrazuje limity své profese. Rozdíl mezi Taberyho formální a neformální komunikací koresponduje s Čapkovým popisem politického novináře, který navenek vyjadřuje vznosné myšlenky a v obyčejné konverzaci mluví méně vážně.

Použitím kvantitativní obsahové analýzy ve sledovaném období jsem zjistil, že Erik Tabery je z 12 textů v sedmi vnímán pozitivně, či mírně pozitivně, a v pěti případech negativně či mírně negativně. Pokud bychom však odečetli sociální sítě jako hodnotící médium, pozitivních komentářů od veřejně činných osobností by se snížil o čtyři pochvaly, a negativních jen o jednu. V žádném z tištěných článků nevnímají autoři Taberyho pozitivně, což naznačuje že tradiční média o novinářích referují pouze v případech, kdy novináři učiní chybu případně se rozcházejí se stanoviskem tvůrců textu. Malé množství textů by také mohlo naznačovat, že pokud novináři nevěnují čas sebepropagaci, nemohou očekávat, že o nich veřejnost bude mít přesnější názor.

Summary

From the available sources I have discovered, that the image of journalist as a profession always depends on political situation, because journalist (in broader terms-media) take a role in every political and societal situation. We have a tendency to view journalist stereotypically and make it bipolar. The totalitarian society supports two opposed myths. The myth of a bourgeois journalist, which is considered an enemy of the system and the myth of an obedient servant and a propagandist of the totalitarian ideology. On the other side we have the split image of a journalist in a free society. A journalist can either (in most cases) be a lone hero, the protector of public interest or a journalist-villain as a powerful institution or its servant.

The content analysis of Erik Tabery's texts or text mentioning Tabery has discovered, that stereotypes can be rooted out through usage of the new media and frequent communication with public. In creating his own image Tabery promotes the idea of a journalist, which should serve the public interest, communicate with citizens, criticize the powerful and take a stand for the weak. Tabery cements, that high quality media are essential for a democratic society. Through his communication on different media platforms, Tabery creates a dual image of himself. The image of a well-brought up, cultivated agitator on one hand and the image of a scathing, biting commentator on the other. He avoids making a mythical hero of himself though and reveals the limits of his profession.. The difference between Tabery's formal and informal communication corresponds to the Čapek's depiction of a political journalist, which expresses lofty thoughts on the outside, but in a personal communication he speaks his mind in a less serious manner.

Using the quantitative content analysis I have discovered, that Tabery was mentioned 12 times, seven of them referred to him positively or mildly positively and five negatively or mildly negatively. If we took away the social media as an evaluating factor, there would be four less positive comments and one less negative. Tabery isn't viewed well in any printed articles, which might suggest that traditional media refer about journalist only when the journalist make a mistake, or the authors disagree with the journalist's viewpoint. The small quantity of text could also suggest, that if journalists don't invest time into promotion of themselves, they can't expect public to have a more accurate opinion about them.

Použitá literatura

Primární:

Seznam zkoumaných periodik:

Tištěná:

Hospodářské noviny. Praha. Economia, a. s. 2015- 2016, roč 26- 27 (1.6. 2015 - 30. 4 2016) ISSN: 1213-7693

Lidové noviny. Praha Mafra a. s., 2015-2016, roč 26-27. (1.6. 2015 - 30. 4 2016) ISSN 0862-5921.

Mladá fronta dnes. Praha Mafra a. s., 2015- 2016, roč 26- 27 (1.6. 2015 - 30. 4 2016). ISSN 1210-1168

Respekt. Praha: Economia, a. s., 2015- 2016, roč 26- 27 (1.6. 2015 -30. 4 2016). ISSN 0862-6545

Internetová:

Český rozhlas [online] 2015-2016 [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/portal/portal/>

Česká televize [online] 2015-2016 [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/>

Idnes.cz [online] Praha: Mafra a. s., 2015-2016, roč 18-19. (1.6. 2015 - 30. 4 2016). [cit. 2016-05-12] Dostupné z: <http://www.idnes.cz/>

Hospodářské noviny [online] Praha: Economia a. s., 2015-2016, roč 22-23. (1.6. 2015 - 30. 4 2016). ISSN 1213-7693 [cit. 2016-05-12] Dostupné z: <http://ihned.cz/>

Lidovky.cz [online] Praha: Mafra a. s., 2015-2016, roč 15-16. (1.6. 2015 - 30. 4 2016). [cit. 2016-05-12] Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/>

Respekt [online]. Praha Economia, a.s. 2015-2016, roč 10-11. (1.6. 2015 - 30. 4 2016). ISSN 0862-6545 [cit. 2016-05-12] Dostupné z: <http://www.respekt.cz/>

Twitter [online] [cit. 2016-05-12] Dostupné z: <https://twitter.com/?lang=cs>

Youtube [online] [cit. 2016-05-12] Dostupné z: <https://www.youtube.com/?gl=CZ&hl=cs>

Seznam využitých periodik:

Seznam článků:

Tištěné:

KLESLA, Jan. Chrání Facebook demokracii?, In: *Lidové noviny*, Mafra a. s. roč. 27. (8. 2. 2016) s. 10 ISSN 0862-5921.

NEFF, Ondřej. Těžkosti moralistů, In: *Lidové noviny*, Mafra a. s., roč 26. (17. 8. 2015), s. 20 ISSN 0862-5921.

SHABU, Martin. Lang Nekončí, vzkázal Sobotka. In: *Lidové noviny*, Mafra a. s., roč 26., (17. 10. 2015), s. 3 ISSN 0862-5921.

ZÍDEK, Petr. Smutné výročí, In: *Lidové noviny*, Mafra a. s. roč. 27., (27. 1. 2016), s. 10 ISSN 0862-5921.

Elektronické:

MIKEL, Jakub. Erik Tabery: Pokud chcete šířit strach... In: *Houpací osel* [online]. 9.11.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <http://www.houpaciosel.cz/2015/11/09/erik-tabery-pokud-chnete-sirit-strach-tak-se-nemusite-zabyvat-pravdou/>

PETRUS, Jan. HDP poroste s důvěrou. In: *Idnes.cz*. [online]. 8. 6. 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://petrus.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=465045>

PETRUS, Jan. Polopaticky o uzeném mase a muslimech pro Přemysla Sobotku. In: *Idnes.cz*. [online]. 28. 10. 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://petrus.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=481878>

PŘIKRYLOVÁ, Jitka. Kdy už přestanete lhát a vkládat nám do úst vaše nesmysly? In: *Idnes.cz*. [online]. 8. 2. 2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://prikrylova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=494475>

SYNEK, Martin. Erik Tabery: chytří, vzdělaní a aktivní... In: *Blog.Respekt.cz* [online]. 2. 7. 2015 [cit. 2016-07-04]. Dostupné z: <http://synek.blog.respekt.cz/erik-tabery-chytri-vzdelani-a-aktivni-lide-jsou-zdrojem-meho-optimismu/>

TABERY, Erik. Jak si Plesl osedlal Konvičku, In: *Respekt*. [online]. 4.8. 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/komentare/jak-si-plesl-osedlal-konvicku>

TABERY, Erik. Nezavírat oči, In: *Respekt*. [online]. 9.1.2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/tydenik/2016/2/nezavirat-oci>

ZAPLETAL, Jan. Kdo tlačí na soudkyni Královou v kauze „Nagyová“?! In: *Idnes.cz*. [online]. 3. 6. 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://zapletaljan.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=464558>

Elektronické audiovizuální zdroje:

Roztok mediální budoucnosti/Erik Tabery/ TEDxKroměříž In: *Youtube* [online]. 26.10.2015 [cit. 2016-05-07]. Dostupné z: <https://youtu.be/SWvz2P4G5Y0>. Kanál uživatele TEDx Talks.

Fokus Václava Moravce: Lesk a bída médií In: *Ivysílání* [online]. 5. 4. 2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11054978064-fokus-vaclava-moravce/216411030530004/obsah/463517-konec-zurnalistiky>

Twitterové příspěvky:

Erik Tabery:

TABERY, Erik.. [Svoboda dostává na frak...] In: *Twitter* [online]. 16 June 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/610767152874979328>

TABERY, Erik.. [To jsou ale věci...] In: *Twitter* [online]. 24 June 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/613638405314998272>

TABERY, Erik.. [Zdá se mi to...] In: *Twitter* [online]. 7 July 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/618516259106328576>

TABERY, Erik.. [Jak zuřivý reportér...] In: *Twitter* [online]. 19 July 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/623019986790019074>

TABERY, Erik.. [Tak jsem zkusil Donšajny...] In: *Twitter* [online]. 24 July 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/624652968437137408>

TABERY, Erik.. [Řekl bych, že všichni...] In: *Twitter* [online]. 31 August 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/638593553099300864>

TABERY, Erik.. [U textu Unesli mě...] In: *Twitter* [online]. 15 September 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/644036517149712384>

TABERY, Erik.. [Šestadvacet let života ve...] In: *Twitter* [online]. 16 November 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/666511516439601152>

TABERY, Erik.. [Ovčáček 2015...] In: *Twitter* [online]. 18 November 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/667088374465957888>

TABERY, Erik.. [Stále jsme nabádání...] In: *Twitter* [online]. 21 January 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/690162538198257664>

TABERY, Erik.. [Soud rozhodl, že se...] In: *Twitter* [online]. 2 March 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/704980173758795776>

TABERY, Erik.. [Opět skvělá reportáž...] In: *Twitter* [online]. 21 March 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/712005718916931585>

TABERY, Erik.. [Já toho Jakeše...] In: *Twitter* [online]. 23 March 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/712669429532909569>

TABERY, Erik.. [To, že ti činští...] In: *Twitter* [online]. 28 March 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/714428665367552000>

TABERY, Erik.. [Pokud chtějí mladší...] In: *Twitter* [online]. 4 April 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/716926464734720000>

TABERY, Erik.. [Ty vlny „reakcí“ jsou...] In: *Twitter* [online]. 20 April 2016 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/etabery/status/722795235890356224>

Ostatní twitterové příspěvky:

ROMANCOV, Michael. [Krásný rozbor pojmu...] In: *Twitter* [online]. 10 August 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/MichaelRomancov/status/630642789433376768>

KAMBERSKÝ, Petr. [Největší koment k Bakalovi...] In: *Twitter* [online]. 10 August 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/Kamberak/status/630682639167569920>

ROMANCOV, Michael. [Vynikající @etabery...] In: *Twitter* [online]. 23 November 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/MichaelRomancov/status/668800857694146561>

PUTNA, Martin C. [Je milé, že se...] In: *Twitter* [online]. 23 November 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <https://twitter.com/mcputna/status/668856639055863808>

Facebookové příspěvky:

TABERY, Erik. [Právě jsem v...] In: *Facebook* [online]. 5. června 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/10153010690522523>

TABERY, Erik. [Svoboda dostává v...] In: *Facebook* [online]. 16. června 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/10153034312702523>

TABERY, Erik. [Není to investice do...] In: *Facebook* [online]. 29. června 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/10153066683012523>

TABERY, Erik. [Budu teď na...] In: *Facebook* [online]. 2. prosince 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/10153364809502523>

TABERY, Erik. [To, že ti činští...] In: *Facebook* [online]. 28. března 2016 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery/posts/10153620499492523>

Ostatní facebookové příspěvky:

DOLEŽAL, Jiří. [Erik Tabery prokázal...] In: *Facebook* [online]. 10. srpna 2015 [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/jiri.x.dolezal/posts/10206220627888223>

Sekundární zdroje:

Knižní

BARTHES, Roland. *Mytologie*. 2. vyd. v českém jazyce. Překlad Josef Fulka. Praha: Dokořán, 2011. Bod (Dokořán). ISBN 978-80-7363-359-2.

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8.

BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium. ISBN 80-85947-67-6.

ČAPEK, Karel. *Jak se co dělá*. V Olympii 1. vyd. Praha: Olympia, 2010. ISBN 978-80-7376-215-5.

EHRlich, Matthew C. *Journalism in the movies*. Urbana: University of Illinois Press, 2006. The history of communication. ISBN 0-252-07432-7.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.

KÖPPLOVÁ, Barbara a Radim WOLÁK (eds.). *Česká média a česká společnost v 60. letech*. Praha: Radioservis, 2008. ISBN 978-80-86212-94-4.

MCNAIR, Brian. *Journalists in film: heroes and villains*. Edinburgh: Edinburgh University Press, c2010.

MCQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. První české vydání. Překlad Alice Němcová Tejkalová, Roman Hájek, Marta Chromá. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3093-9.

NOVOTNÝ, David Jan. *Úvahy o mýtu*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2557-7.

OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

ŠTÍPKOVÁ, Renata a Alexandra BLODIGOVÁ. *Dějiny českého novinářství a českých novinářských spolků: výstava k dějinám českého tisku na území České republiky : Státní ústřední archiv v Praze - archivní areál Chodovec, 12. listopad - 15. prosinec 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

VLAŠÍN, Štěpán (ed.). *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984.

Internetové:

Julius Fučík (1903–1943) a jeho Reportáž, psaná na oprátce. *Ústav pro studium totalitních režimů* [online] [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/cs/julius-fucik-1903-1943-a-jeho-reportaz-psana-na-opratce>

Erik Tabery. *Facebook* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/erik.tabery>

Erik Tabery. *Respekt* [online]. ISSN 0862-6545. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/autori/erik-tabery>

Erik Tabery. *Skauting* [online]. [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.skaut.cz/skauting/zname-osobnosti/erik-taber>

Twitter účty. *Follow.cz: Katalog českého Twitteru*. [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.follow.cz/ucty>

ISANI, Shaeda. Journalism FASP & fictional representations of journalists in popular contemporary literature. ILCEA [online], 11 | 2009 [cit. 2016-24-04]. Dostupné z: <http://ilcea.revues.org/index251.html>.

Poučení z krizového vývoje. *Ústav pro studium totalitních režimů* [online] [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/cs/poucení-z-krizoveho-vyvoje>